

В Т О Р О Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ
НА
ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВТОРА ИЗВЪНРЕДНА СЕСИЯ

ОТКРИТА НА 8 АПРИЛ, ЗАКРИТА НА 9 АПРИЛ 1954 ГОДИНА

Библиотека Ц.К. Б.К.П.

ДЪРЖАВНО ИЗДАТЕЛСТВО „НАУКА И ИЗКУСТВО“

В Т О Р О Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

В Т О Р А ИЗВЪНРЕДНА СЕСИЯ

Стенографски дневник

Откриване и 1-во заседание

Четвъртък, 8 април 1954 г.

Открито в 15 ч.

Председателствувал подпредседателят д-р Георги Атанасов

Секретари: Божил Иванов Якимов и Вангел Атанасов Димитров

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Откриване на сесията	3	Законопроект за държавния народностопански план за 1954 г.	6
Почитане паметта на починалите народни представители Стела Благоева и Асен Греков	3	Говорили: Министър Георги Чанков	7
Одобряване дневния ред на сесията	3. 12	Петко Стайнов	11
Дневен ред:		Младен Стоянов	13
Законопроект за одобряване на указите и решенията, издадени от Президиума на Народното събрание за време- то от 6 февруари до 7 април 1954 г.	3	Николай Георгиев	15
Говорили: Минчо Минчев	4	Мария Кирилова	18
Йордан Катранджиев	5	Георги Павлов	19
Приемане	5	Закриване на заседанието	21

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни) Другари и другарки народни представители! Присъствуват нужното число народни представители.

Президиумът на Народното събрание с указ № 114 от 1 април 1954 г. свика настоящата втора извънредна сесия на Второ Народно събрание. Обявявам втората извънредна сесия на Второ Народно събрание за открита.

Преди да пристъпим към разглеждане на поставените в дневния ред въпроси дълга да ви съобща нещо, което и вие знаете, че откакто ние, народните представители се разделихме на 6 февруари, след редовната сесия, досега изгубихме двама наши другари народни представители. На 16 февруари т. г. след тежко боледуване почина в Москва д-р, Стела Благоева, народен представител, член на Централния комитет на Българската комунистическа партия, извънреден и пълномощен посланик на Народната република България в Съветския съюз. На 2 март т. г. след продължително тежко боледуване почина и генерал-лейтенант Асен Кирилов Греков, народен представител, член на Централния комитет на Българската комунистическа партия и заместник-министър на народната отбрана.

Другари народни представители! Предлагам от името на Бюрото със ставане на крака и едноминутно мълчание да почетем тяхната светла памет. (Всички стават в едноминутно мълчание)

В Бюрото на Народното събрание, другари и другарки народни представители, са постъпили следните законопроекти:

1. Законопроект за одобряване на указите и решенията, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 6 февруари до 7 април 1954 г.

2. Законопроект за държавния народностопански план за 1954 г.

За това, както знаете, ви е съобщено с писмо № 2082 от 2 април 1954 г. Със същото писмо Бюрото на Народното събрание предлага тия два законопроекта за дневен ред на дневното заседание. Но тъй като съгласно чл. 24 от Правилника за вътрешния ред на Народното събрание на първото заседание трябва да определим дневния ред за цялата сесия, ще разрешим този въпрос наедно, тъй като въпросите, които се разглеждат в дневното заседание, ще продължат да се разглеждат в цялата сесия. Засега имаме тия два законопроекта. Съгласно правилника Народното събрание трябва да определи този дневен ред и Бюрото предлага двата законопроекта да бъдат приети като дневен ред за дневното заседание за цялата сесия.

Има ли, другари и другарки народни представители, друго предложение? — Няма. Ще пристъпим към гласуване.

Ония другари народни представители, които са съгласни за дневното заседание на Народното събрание и за предстоящата сесия да бъдат включени за дневния ред:

1. Законопроектът за одобряване на указите и решенията, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 6 февруари до 7 април 1954 г., и

2. Законопроектът за държавния народностопански план за 1954 г., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Има ли противно мнение? — Няма. Има ли въздържали се? — Няма. Събранието приема с мнозинство тия законопроекти да се включат в дневния ред на сесията.

Ще пристъпим към разглеждане на точка първа от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за одобряване на указите и решенията, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 6 февруари до 7 април 1954 г.

Другари и другарки народни представители!

Поради това, че законопроектът беше поставен на разположение на другарите народни представители и те са се запознали с него, съгласно чл. 28 от правилника Бюрото счита, че мотивите и законопроектът не е необходимо да се четат.

(Текст на мотивите и законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за одобряване на указите и решенията, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 6 февруари до 7 април 1954 г.

Другарки и другари народни представители! След приключване на първата редовна сесия на Второ Народно събрание през м. февруари 1954 г. Президиумът на Народното събрание, за да отговори на нуждите на управлението на страната, издаде по предложение на правителството известен брой укази по чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народната република България и по чл. 5, буква «б» от Закона за Президиума на Народното събрание. Освен това по предложение на министъра на правосъдието, съгласно членове 25, ал. II, и 49 от Закона за устройството на съдилищата, Президиумът на Народното събрание издаде Решение за избиране и освобождаване от длъжност на съдии при военните съдилища.

Съгласно Конституцията на Народната република България и Закона за Президиума на Народното събрание, както и съгласно Закона за устройството на съдилищата тези укази и решение, издадени от Президиума на Народното събрание, подлежат на одобрение от Народното събрание в най-близката му сесия, свикана след издаването на указите и решенията.

Настоящата втора извънредна сесия на Второ Народно събрание е първата сесия след издаването на тези укази и решение и следва тя да се занимае с въпроса за тяхното одобрение.

По тези съображения молим, другарки и другари народни представители, да обсъдите приложенния законопроект и ако го одобрите, да го гласувате.

Председател на Президиума на Народното събрание:

Г. Дамянов

Секретар на Президиума на Народното събрание:

М. Минчев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за одобряване на указите и решенията, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 6 февруари до 7 април 1954 г.

Член единствен. Одобряват се следните укази и решения, издадени от Президиума на Народното събрание въз основа на чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народната република България, чл. 5, буква «б» от Закона за Президиума на Народното събрание и членове 25, ал. II, и 49 от Закона за устройството на съдилищата за времето от 6 февруари до 7 април 1954 г.

I. Укази по чл. 5, буква «б»

1. Указ за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси.
2. Указ за отменяване на Указа за църковните земеделски стопанства.
3. Указ за изменение на Указа за учредяване на Димитровски награди.
4. Указ за изменение и допълнение на Закона за данък върху общия доход.
5. Указ за отменяване на глава V от отдел IV на Закона за трудовата поземлена собственост.
6. Указ за изменение и допълнение на Указа за държавните предприятия.
7. Указ за държавните геодезически знаци.
8. Указ за изменение и допълнение на Устава на Държавния застрахователен институт.
9. Указ за Трудовата повинност.
10. Указ за насърчаване и подпомагане на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство.

II. Решение по членове 25, ал. II, и 49 от Закона за устройството на съдилищата

Решение за избиране и освобождаване от длъжност на съдии при военните съдилища.

Има думата за доклад др. Минчо Минчев, секретар на Президиума на Народното събрание.

Минчо Минчев: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! В периода между първата редовна и втората извънредна сесии на Народното събрание Президиумът на Народното събрание, изхождайки от нуждите на нашето обществено и стопанско развитие, издаде редица укази във връзка с Държавния народностопански план и с държавния бюджет, които съгласно чл. 5, буква «б» от Закона за Президиума на Народното събрание подлежат на утвърждаване от Народното събрание. Тези укази са следните:

1. Указ за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси, с който се правят редица изменения и допълнения на закона, като се разширява кръгът на освобождаване от местни данъци и на редица услуги, за които дотогава се събираха местни такси, без да се създават нови данъци и такси. С него се премахнаха таксите за санитарен контрол, намали се размерът на основния военен данък, премахнаха се таксите за технически услуги и за ползуване на карьерни материали от трудовите кооперативни земеделски стопанства, разшири се значително кръгът на документите, които се освобождават от местни такси и пр. Тези изменения и допълнения са изключително в интерес на трудещите се.

2. С указ от 6 февруари 1954 г. се измени Указът за църковните земеделски стопанства, издаден на 5 юни 1951 г., поради това, че при уедряването на църковните и манастирските земи, което се предвиждаше с този указ, бяха възникнали сериозни трудности поради балканския характер на тези земи и тяхната разпокъсаност и поради липсата на достатъчно фондови земи за евентуална замяна в тези райони. Образоването на едри църковни земеделски стопанства се оказа твърде мъчно осъществимо, поради което с отменяването на указа се възстанови старото положение, щото тези земи да се обработват и стопанисват от отделните църкви и манастири.

3. С указ от 15 февруари 1954 г. се внесе изменение на Указа за учредяване на Димитровски награди в смисъл, че Димитровските награди се присъждат не ежегодно, а на всеки две години за изключителни и големи заслуги и постижения в областта на науката, изобретателството, рационализаторството, изкуството и литературата, като по този начин изискванията се разширяват и се отнасят към трайни постижения и заслуги за присъждане на Димитровски награди.

4. В съответствие с провежданата от партията и правителството политика за рязко подобряване материалното и културното положение на трудещите се, за по-нататъшния подем на народното стопанство и за финансовото и материалното укрепване на трудовите кооперативни земеделски стопанства Президиумът на Народното събрание на 15 февруари 1954 г. издаде Указ за изменение и допълнение на Закона за данък върху общия доход, с който се създават значителни облекчения по данъчното облагане на известни категории граждани и особено значителни облекчения на трудовите кооперативни земеделски стопанства и за техните членове. С така предвидените облекчения на трудовите кооперативни земеделски стопанства според изчисленията на Министерството на финансите само

през 1954 г. трудовите кооперативни земеделски стопанства ще платят 50% по-малко данък общ доход в сравнение с 1953 г., което ще се отрази като едно чувствително реално увеличение на възнагражденията на кооператорите. Направени са и значителни облекчения на кооперациите от системата на Централния кооперативен съюз и на Централния съюз на трудовите производителни кооперации. През 1954 г. те ще платят 28% по-малко данък върху общия доход в сравнение с 1953 г. Данъкът върху доходите, получавани от членовете на трудовите кооперативни земеделски стопанства от имотите, оставени им за лично ползуване, се намаляват чувствително. Прави се облекчение и в данъчното облагане на лицата със свободни професии, на слепите и глухонемите и други облекчения, допринасящи чувствителна полза на трудещите се.

5. С указ от 6 март 1954 г. Президиумът на Народното събрание отмени глава V от отдел IV на Закона за трудовата поземлена собственост, уреждаща въпросите за начина на заместване земите на преселените по решение на Министерския съвет лица в бързи случаи.

6. С Указа за изменение и допълнение на Указа за държавните предприятия от 13 март 1953 г. се изясняват и допълват някои празноти и несъответствия, констатиран при приложението на Указа за държавните предприятия, които представляват важни звена в нашия стопански живот, от съществено значение за нашето стопанско развитие. Уточняват се въпросите относно образуването, прекратяването, сливането, разделянето и предаването на предприятията. Урежда се подробно и въпросът за отпращането и прекратяването на клонове, представителства и агенции на предприятията, като се създава възможност тия подразделения да имат отделни разчетни сметки в банката. Урежда се въпросът за сключването на договори от името и за сметка на предприятията, предоставя се правото на Министерския съвет в известни случаи да освобождава държавните предприятия от задължението да правят вноски от плановата си печалба в държавния бюджет и пр.

7. С издаденият от Президиума на Народното събрание на 20 март 1954 г. Указ за държавните геодезически знаци държавните геодезически знаци, за които се инвестират огромни държавни средства, които са от важно държавно значение и служат за изработване на планове и карти за градоустройствени, мелиоративни, земеустройствени, лесоустройствени и други цели, за мишенно-геоложки проучвания и пр., се поставят под особена охрана. Освен това с указа по законодателен ред се урежда правото на ползуване на земите и на сградите, принадлежащи на частни лица, които са необходими за построяването и използването на геодезическите знаци.

8. С Указа за изменение и допълнение на Устава на Държавния застрахователен институт от 20 март 1954 г. се създават и отпраща клонове на Държавния застрахователен институт, като се допълват някои текстове на устава, наложени се от практиката.

9. С издаденият на 27 март 1954 г. Указ за трудовата повинност се отмени Законът за трудовата повинност от 1946 г., който съдържа известни остарели положения, и се регламентира трудовата повинност, на която се възлага изпълнението на стопански, строителни и други задачи. Трудовата повинност се управлява от Главното управление на трудовата повинност, непосредствено подчинено на Министерския съвет. Подделенията на главното управление се попълват с младежи, подлежащи на повикване на военен набор, които във връзка със съществуващия договор за мир на Народната република България от 10 февруари 1947 г. не могат да бъдат приети на действителна военна служба във въоръжените сили на Републиката. С указа се уреждат и правата и задълженията на офицерите, сержантите, трудоваците и волнонаемните лица от трудовата повинност.

10. С издаденият на 1 април 1954 г. Указ за насърчаване и подпомагане на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство се създават предпоставките за целесъобразно и в интерес на трудещите се разрешаване на жилищния въпрос. Указът предоставя възможност на изпълномите на народните съвети да отстъпват безсрочно, възмездно или безвъзмездно, правото да се строят жилищни сгради върху урегулирани държавни земи, предоставени на народните съвети за жилища на трудещите се. Трудещите се придобиват право на ползуване върху отстъпената им държавна земя, като построените жилища се освобождават от действието на Закона за наемите. Указът предвижда освобождаване от всякакви такси, мита и други по издаването на документи и скици, даване на строителни линии и разрешителни за строеж, одобряване на планове, снабдяване с нотариални актове и пр. С този указ и с издаденото постановление на Министерския съвет във връзка с насърчаване и подпомагане на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство се създава възможност на трудещите се съсем икономично, с малки спестявания и при съсем леки условия да си построят собствени удобни жилища.

Изброените до тук укази, както се вижда, способствуват за рязкото подобряване на материалното положение на трудещите се български народ. Те ще съдействуват за нашето социалистическо развитие, затова от името на Президиума на Народното събрание моля другарите народни представители да ги одобряват, като гласуват предложението законопроект за тяхното утвърждаване.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата докладчикът на законодателната комисия Йордан Катранджиев да

направи доклад за предложенията на законодателната комисия по законопроекта.

Докладчик Йордан Катранджиев: Другари и другарки народни представители! Законодателната комисия на Второ Народно събрание се занимава със законопроекта за одобряване на указите и решенията, издадени от Президиума на Второто Народно събрание за времето от 6 февруари до 7 април 1954 г., с които се цели разрешаването на редица народнополитически задачи, и ги прие без изменение.

От днешно име съм задължен накратко да спра вашето внимание върху три от указите, които имат по-пряка връзка с разрешаването на поставената от партията и народното правителство основна задача по народностопанския план — за рязкото подобряване на материалните и културните потребности на трудещите се.

Един от тези укази е този за изменение и допълнение на данъка върху общия доход. С него се дават значителни облекчения на членовете на трудовите кооперативни земеделски стопанства и на самите трудово-кооперативни земеделски стопанства, както и на някои други категории граждани.

Само намаляването на данъка на кооператорите в трудовите кооперативни земеделски стопанства от личното им стопанство възлиза на 40% за 1954 г. и 20% за 1955 г., а доходите на кооператорите в трудовите кооперативни земеделски стопанства от животновъдството и пчеларството в личното им стопанство, както и доходите на възрастните кооператори — мъжете над 60 години и жените над 55 години — в личното им стопанство се освобождават от плащане на данък върху общия доход.

Трудовите кооперативни земеделски стопанства също така имат значителни облекчения. От общата облагаема маса на трудовите кооперативни земеделски стопанства с данък върху общия доход се приспадат от общия брутен доход заделенията, които се правят по различните фондове на стопанствата. Облекчението има и по отношение на сроковете, в които следва да се изплащат данъците — вместо два пъти годишно, три пъти. Размерът на данъка за трудовите кооперативни земеделски стопанства за 1954 г. се изчислява да бъде с 50% по-малък, отколкото през 1953 г.

Тези финансови облекчения на членовете на трудовите кооперативни земеделски стопанства и на самите трудови кооперативни земеделски стопанства, правилно оценени от тях и при провеждането на редицата други оздравителни мерки под ръководството на партията и народните съвети ще допринесат не малко за още по-голямото укрепване на трудовите кооперативни земеделски стопанства, за постигането на по-високи добиви в селското стопанство, до съществено подобряване на материалното положение на кооператорите, до по-добро снабдяване на леката и хранителната промишленост със суровини и градското население с продоволствие.

Друг указ, на който се спирам и който има същия характер и значение, е Указът за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси. Като се вземат под внимание измененията на тарифите по този закон, отменяват се 58 вида такси, които възлизат общо на около 25 милиона лева — сума, която остава в полза на трудещите се. По-важни от отменените такси са следните: таксите за санитарен контрол; таксите, заплащани от трудовите кооперативни земеделски стопанства за технически услуги и за ползуване на карьерно право; таксите за издаване на удостоверения и преписи от талика по стойността и регулационното положение на имотите; таксите за разрешаване на постройки и за включване на частни водопроводи и канализационни инсталации; таксите за ученически заимания, както и значителна част от таксите по подавани молби на трудещите се и пр. Отменява се също така и данъкът-сгради на ония жилищни постройки, които се намират във от застроените части на дадено населено място, на местата, използвани като полски имоти за годишните, през които те са били засети със земеделски култури. Това се отнася и за парцелните и дворните места, оставени за лично ползуване на членовете на трудовите кооперативни земеделски стопанства като полски имоти.

Освен отменените такси и данъци има и такива, които са намалени. Например намален е основният размер на военния данък с 25%; намалени са таксите по прехвърляне на недвижим имот и движими имуществата по дарение; таксите за летуване на децата; таксите за кръглите сгради, настанени в обществения с личен доход, като тези без личен доход се освобождават от такса. Има и още много други такси, които се намаляват.

С отменяването на големия брой от таксите освен че се облекчават материално трудещите се, но се съкращават и разходите по тяхното събиране.

Следващият трети по ред указ, на който се спирам, е Указът за насърчаване и подпомагане на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство. Целта на този указ е да бъдат използвани най-рационално спестяванията на гражданите от големите градове и промишлените центрове за разширяване на жилищната площ, във от тая, която се предвижда да бъде застроявана в голям мащаб по държавна линия. За насърчаване на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство се предвиждат редица облекчения. Тия облекчения се състоят напредно в следното: народните съвети по решение на техните извънпартийни комитети и след одобрение на министъра на комуналното стопанство и благоустройството могат да отстъпват възмездно и безвъзмездно от урегулираната държавна земя, предоставена на народните съвети за строеж на жилищни

сгради от кооперативни организации или индивидуално, като построените жилищни сгради остават собственост на строителите, а върху земята придобиват само право на ползуване. По-нататък всички жилищни сгради и помещения, които са започнати или довършени след влизането в сила на указа, се освобождават от действието на Закона за наемите по отношение размера на жилищната площ и размера на наема. Освобождават се също така и от всякакви мита и такси във връзка с издаване на документи и разрешителни по строежа и по снабдяването на нотариални актове. Освобождават се и от плащане на данък-сгради за пет години от окончателното завършване на жилищната сграда. Освобождават се от данъци и такси и ония жилищни сгради, които са построени с жилищни спестовни заеми от Българската инвестиционна банка след 1 януари 1948 г.

Като се има предвид, че във основа на указа Министерският съвет е уредил и въпроса за начина, по който Българската инвестиционна банка ще отпуща заеми за кооперативно и индивидуално жилищно строителство на работници, служители и на членове на трудово-производителни занаятчийски кооперации, се вижда какви благоприятни условия се създават за тия категории граждани чрез спестявания и с помощта на държавата да се снаодят с кооперативни или индивидуални жилищни сгради. Въпросът има и общодържавно значение, тъй като все още в някои по-големи градове и промишлени центрове съществуват сериозни затруднения по разрешаването на жилищния въпрос.

Другари и другарки народни представители! Провеждането на мероприятията, които се предвиждат от посочените три указа на Президиума на Второ Народно събрание, няма никакво съмнение, ще има не малък дял за разрешаване основната задача на народностопанския план — рязкото подобряване на материалните и културните нужди на трудещите се у нас.

Другари и другарки народни представители! Що се отнася до внесенния законопроект за одобряване на указите и решенията, издадени от Президиума на Второ Народно събрание за времето от 6 февруари до 7 април 1954 г., законодателната комисия предлага на Народното събрание да гласува и приеме горния законопроект така, както е предложен от Президиума на Народното събрание, без изменение. (Ръкопляскания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има ли желаещи народни представители да се изкажат по законопроекта, който разглеждаме? — Няма. Ще пристъпим към гласуване. Моля докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Йордан Катранджиев (Чете)

«ЗАКОН

за одобряване на указите и решенията, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 6 февруари до 7 април 1954 г.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с прочетеното заглавие на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Заглавието на законопроекта се приема.

Докладчик Йордан Катранджиев (Чете)

«Член единствен. Одобряват се следните укази и решения, издадени от Президиума на Народното събрание въз основа на чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народната република България, чл. 5, буква «б» от Закона за Президиума на Народното събрание и членове 25, ал. II, и 49 от Закона за устройството на съдилищата за времето от 6 февруари до 7 април 1954 г.

1. Укази по чл. 5, буква «б»

1. Указ за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси.
2. Указ за отменяване на Указа за църковните земеделски стопанства
3. Указ за изменение на Указа за учредяване на Димитровски награди.
4. Указ за изменение и допълнение на Закона за данък върху общия доход.
5. Указ за отменяване на глава V от отдел IV на Закона за трудовата поземлена собственост.
6. Указ за изменение и допълнение на Указа за държавните предприятия.
7. Указ за държавните геодезически знаци.
8. Указ за изменение и допълнение на Устава на Държавния застрахователен институт.
9. Указ за Трудовата повинност.
10. Указ за насърчаване и подпомагане на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство.

II. Решение по членове 25, ал. II, и 49 от Закона за устройството на съдилищата

Решение за избиране и освобождаване от длъжност на съдии при военните съдилища.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания член единствен от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Ония, които са против? — Няма. Които се въздържат? — Няма. Член единствен на законопроекта се приема.

Пристъпваме към разглеждане на точка втора от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за държавния народностопански план за 1954 г.

Другари и другарки народни представители! Законопроектът беше поставен на разположение на другарите народни представители, за да се запознаят с него. При това положение не е необходимо да се чете.

(Текст на законопроекта;

ЗАКОНОПРОЕКТ

за държавния народностопански план за 1954 г.

I. Въз основа на чл. 17, т. 6 от Конституцията на Народна република България и в съгласие с Директивата на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия по Втория петгодишен план за развитието на Народна република България през 1953—1957 години Народното събрание утвърждава приетия от Министерския съвет план за развитието на Народна република България за 1954 г.

II. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ПЛАНА

По капиталното строителство

1. Общият обем на капиталните вложения за Републиката през 1954 г. се увеличава с 8,1% в сравнение с 1953 г., в това число за държавния сектор с 14,6%.

2. За да се осигури максимално увеличение на производството на електроенергия, каменни въглища, руди, кондензатори, цветни и черни метали и на предмети за народно потребление, капиталните вложения се увеличават за промишлеността с 11,8% в сравнение с 1953 г., в това число само за каменните въглища — с 90,9%, за електроенергията — с 63,1%.

3. За да се осигури сериозен подем на селското стопанство чрез получаване на високи и устойчиви добиви от растениевъдството и увеличаване броя и продуктивността на селскостопанските животни, само държавните капитални вложения за селското стопанство се увеличават с 58,8% в сравнение с 1953 г. Независимо от това определят се 384 милиона лева държавни средства за кредитиране на капиталните вложения на трудово-кооперативните земеделски стопанства.

4. За по-нататъшното развитие на транспорта и съобщенията заделят се капитални вложения за транспорта и съобщенията 13,1% от общия обем на капиталните вложения.

5. За да се удовлетвори по-добре културно-битовите нужди на трудещите се, увеличават се капиталните вложения за културно-битово строителство с 50,2% в сравнение с 1953 г., в това число за просвета и култура — с 21,2%, за народно здраве и социални грижи — с 19,4%.

6. За подобряване жилищните условия на трудещите се увеличават се капиталните вложения за жилищно строителство с 82% в сравнение с 1953 г., а жилищната площ — 2,5 пъти повече в сравнение с 1953 г.

По промишлеността

1. Увеличава се общият обем на промишлената продукция, включително местната и кооперативната, с 8,2% в сравнение с 1953 г.

2. По министерства и ведомства промишлената продукция се увеличава в сравнение с 1953 г., както следва:

Републиканска промишленост

1. Министерство на електрификацията със	17,1%
2. Министерство на тежката промишленост	с 13,9%
3. Министерството на леката и хранителната промишленост	с 5,4%
4. Министерство на транспорта	с 10%
5. Министерство на доставките	с 12,9%
6. Министерство на външната търговия	с 15,9%
7. Министерство на строените	с 20,1%
8. Министерство на народното здраве	с 32,9%
9. Министерство на народната просвета	с 18,1%
10. Министерство на земеделието	с 41,2%
11. Министерство на вътрешната търговия	с 18,8%
12. Министерство на пощите, телеграфите и телефоните	със 7,6%
13. Министерство на културата	с 6%
14. «Корбос»	с 47,3%
15. «Горубсо»	със 17,3%
16. Главно управление за геодезия и картография (ГУГК)	със 112,1%

3. Увеличава се производството на по-важните видове промишлени произведения в сравнение с 1953 г., както следва:

Електроенергия	със 17,7%
Каменни въглища	с 9,2%
Чугун	с 16,3%
Сеч на обли материали	с 11,5%
Електромотори	с 34,4%
Култиватори тракторни	с 30,6%
Цемент	с 19,7%
Домакински съдове метални	с 47,7%
Печки	с 34,8%

Кревати разни	с 27,5%
Зеленчукови консерви	с 13,2%
Растителни хранителни масла	с 14,7%
Ориз	с 36,6%
Захар	с 22%
Манипулиран тютюн	с 25,2%

По селското и горското стопанство

1. Увеличава се общата продукция на селското стопанство с 6,8% в сравнение с 1953 г., в това число само от животновъдството с 14,9%.

2. Поливните земи се увеличават с 19,6% в сравнение с 1953 г.

3. Тракторните работи, приведени в мена оран, се увеличават с 5,8% в сравнение с 1953 г. Механизацията с механическа и животинска теглителна сила в трудово-кооперативните земеделски стопанства и държавните земеделски стопанства през 1954 г. се установява: за междуредовата обработка на оранните култури — на 65,5%, за култивирането — на 81,3%, а само с механически двигатели: за дълбоката есенна оран — на 74,7%, за вършитбата — на 63,9% и за жътвата с комбайни — на 33,8%.

4. Установява се средните добиви на декар от селскостопанските култури общо за страната да бъдат най-малко: за зимна пшеница — 170 кг, за царевича — 145 кг, за ориз — 350 кг, за фасул — 62 кг, за слънчогледово семе — 111 кг, за неомоганен памук от поливни площи — 109 кг, от неполивни — 57 кг, за ориенталски тютюни от поливни площи — 104 кг, от неполивни — 68 кг, за захарно цвекло от поливни площи — 2400 кг, от неполивни — 1560 кг.

5. Броят на селскостопанските животни в сравнение с 1953 г. се увеличава: на говедата — с 3,2%, а само на крави — с 4,4%, на козете — с 1,1%, на овцете — с 2%, на свинете — с 18,5% и на птиците — с 14,6%.

6. Средната продуктивност на селскостопанските животни в сравнение с 1953 г. се увеличава, както следва: годишна млечност на крави — с 18,6%, на биволица — с 31,7%, на овца — с 2,3%, а вънходайността на една овца — с 2,8%.

7. Залесяват се 430 000 декара горски площи.

По транспорта и съобщенията

1. За да се удовлетвори нуждите на народното стопанство от транспорт през 1954 г., обемът на работата в тон/км в сравнение с 1953 г. се увеличава със 7,6%, в това число: жп. транспорт — с 6,9%, воден транспорт — с 11,9%, автомобилен транспорт — с 3,3%.

2. Оборътът на товарните вагони в жп. транспорт се намалява от 90,36 часа през 1953 г. на 85 часа през 1954 г., а процентът на празното пътуване на товарните вагони — от 40 на 36,8.

3. Използуването на товарния автомобилен парк на Управлението на автотранспорта се увеличава с 6%.

По стокооборота

За да се подобри снабдяването на населението през 1954 г., продажбата на по-важните стоки се увеличава в сравнение с 1953 г., както следва: ориз — с 54,6%, фасул — с 21%, месо — с 38,7%, зеленчуци пресни — с 40,3%, растителни масла с 13,8%, захар — с 55,4%, яйца — с 32,9%, обувки — с 26,1%, печки — с 45%, цемент — с 20,2%, памучни тъкани с 28,8%, копринени тъкани с 20,2%, вълнени тъкани — с 23%, сирене и кашававал — с 20,3%, свийска мас — с 67,4% и мляко — с 22,8%.

По просветата, здравеопазването и комуналното стопанство

1. Броят на учащите се в общообразователните училища, техникумите, средните специални училища и институти, училищата и школите за трудови резерви и практическите земеделски училища се определя на 1 140 228, а броят на завършващите висши учебни заведения — на 7138 души.

2. Увеличават се леглата в лечебно-профилактичните заведения в сравнение с 1953 г. общо с 5,8%.

3. Установява се през 1954 г. да бъдат обхванати в детски-те градини 42,2% от децата с предучилищна възраст.

4. Дължината на въведената в експлоатация нова канална-зационна мрежа се увеличава с 15,1% и се водоснабдяват 92 селища, в това число 2 града.

По производителността на труда и снижение на себестойността

1. Производителността на труда през 1954 г. за републиканската промишленост нараства с 5,4%, за жп. транспорт с 2,8%.

2. Себестойността на промишлената продукция се снижава с 4%, а на превозите в транспорта — с 2,5%.

III. ОСИГУРЯВАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА

1. Общото ръководство и контрол за правилното и своевременно изпълнение на плана се възлага на Министерския съвет.

2. Министерският съвет взема решения, издава наредби и провежда мероприятия във връзка с изпълнението на плана, които са задължителни за всички.

3. Министерският съвет утвърждава тримесечните планове на министерствата, ведомствата, окръзите и извършва промени, които се налагат в процеса на изпълнението на плана.

Изпълнението на народно-стопанския план за 1954 г. да се счита от 1 януари 1954 г.)

Съгласно правилника пръв има думата вносител на законопроект подпредседателят на Министерския съвет и председател на Държавната планова комисия д-р. Георги Чанков.

Министър Георги Чанков: (От трибуната. Посрещнат с ръкопляскания) Другарни и другари народни представители! В изпълнение на чл. 17, точка 6 от Конституцията на Народната република България Министерският съвет внася за одобрение от Народното събрание проект за закон за държавния народно-стопански план за 1954 г. Този план е част от голямата програма на социалистическото строителство, набелязана в решенията на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия.

Още през изтеклата 1953 г., първата година от Втория петгодишен план за развитието на страната, планът за общия подем на промишлената продукция беше изпълнен на 100,6%. В сравнение с 1952 г. общата промишлена продукция нарасна с 12%. Значително се увеличи производството на редица важни промишлени изделия. Така, производството на електроенергия нарасна с 15%, на каменни въглища — с 13%, на железни руди — с 11%, на руди за производство на цветни метали — с 54%, на парни котли — с 22%, на електромотори — с 59%, на азотни торове — с 49%, на радиоапарати — с 96%, на печки — с 21%, на вълнени тъкани — с 13%, на месо — с 39%, на зеленчукови консерви — с 44%, на млечни масла — с 24%, на свинска мас — с 67%, на захар — с 58%.

В областта на селското стопанство също така бяха отбелязани значителни успехи. Произведената през 1953 г. селско-стопанска продукция по неизменни цени е с 18,7% повече от тази през 1952 г. Общото производство на зърнените хлебни и фуражни храни беше с около 24% по-голямо от това през 1952 г. Броят на поведата в трудово-кооперативните земеделски стопанства в сравнение с 1952 г. нарасна с 3,5%, а само на кравите — с 6%.

Планът за превозите по железопътния транспорт в тонаж беше изпълнен на 101,6%, а по произведени тонкилометри — на 107,2%. През 1953 г. в сравнение с 1952 г. са превозени с 14,3% повече товари. Водният транспорт също подобри своята работа и превози 17,5% повече товари. Разширена бе мрежата на пощенските, телефонните и телеграфните съобщения.

В областта на капиталното строителство планът беше изпълнен на 96,4%. Усвоените капитални вложения през 1953 г. са с 13,9% в повече от тези, усвоени през 1952 г.

Постоянното увеличаване на промишленото производство, ръстът на селско-стопанската продукция и намаляването на цените дадоха възможност през 1953 г. стокооборотът над дребно, по сравними цени да се увеличи с 10,7%. На населението бяха продадени в повече: месни произведения — с 30,2%, свинска мас — с 66,7%, растителни хранителни масла — с 5,5%, сирене и кашкавал — с 12,3%, вълнени тъкани — с 22,3%, обувки — с 28,3%, сапун — с 45,5%.

Значителен напредък беше отбелязан и в областта на просветата, културата и здравеопазването.

Броят на учащите се в общообразователните училища в началото на учебната 1953—1954 г. нарасна близо с 32 000 души, а броят на завършващите полувисши и средни професионални училища беше с около 3% по-голям в сравнение с този през учебната 1952—1953 г. и на квалифицираните работнически кадри — с 56,4%.

Болничните легла се увеличиха с 6,3%, местата в постоянните детски ясли — с 18%, а в сезонните детски ясли — повече от два пъти.

Броят на работниците и служителите във всички отрасли на народното стопанство през изтеклата година се увеличи с 57 000 души. Повиши се квалификацията на работниците и значително се подобри организацията на труда. В резултат на масовото участие на работниците в социалистическото съревнование, по-добрата им квалификация и разширяване механизацията на производствените процеси производителността на труда в промишлеността нарасна с 6,8%, в транспорта — с 3,4%, а в строителството — с 13,9%. Националният доход се увеличи, по предварителни данни на Централното статистическо управление, с 16%.

Всички посочени данни свидетелствуват за непрекъснатия растеж на нашето народно стопанство и благосъстоянието на народните маси. Ние се движим решително напред във всички области на стопанския, общественно-политическия и културния живот на страната. Преди 9 септември 1944 г. България беше една от най-изостаналите страни на Балканите. Сега положението на нашата страна в сравнение с Югославия, Турция и Гърция се коренно промени. По производството на електрическа енергия и цемент, изчислено средно на глава от населението, България заемаме трето място — сега вече заема първо място, по каменните въглища и памучните прежди — от второ място в миналото сега ние заемаме първо място.

През 1953 г. продукцията на текстилната промишленост у нас се увеличи над три пъти в сравнение с довоенното равнище, а в Гърция — само с 30%.

В областта на селското стопанство по производството на пшеница, царевица, тютюн, захарно цвекло, слънчогледово семе ние отдавна надхвърляхме довоенното равнище.

По официални данни на организацията за храни и земеделие при Организацията на обединените народи, в Гърция през 1952 г. производството на тютюн е било с 26,8% под довоенното равнище, на царевицата — с 6,5%, на стафидите — с 40%. В Югославия производството на пшеница през 1952 г. е било под довоенното равнище с 31,7%, на ечемика — с 36,9%, на царевицата — с 69,8%.

През 1949 г. по производството на пшеница, изчислено средно на глава от населението, България стоеше на четвърто място след Югославия, Турция и Гърция, а от 1951 г. ние заемаме първо място. По производство на тютюн България стоеше на второ място след Гърция, а от 1951 г. заема първо място.

През месец март т. г. ние проведохме четвърто по ред намаляване на цените на стоките за народно потребление, което се посрещна с възторг от всички трудещи се в нашата страна. Намалени бяха цените и в другите народнодемократически страни. Седмо по ред намаляване на цените се извърши в Съветския съюз. Тези намалявания на цените станаха възможни благодарение на огромните победи на съветските народи в строителството на комунизма и бурния подем на икономиката на нашата страна и на останалите народнодемократически страни.

В Югославия, Гърция и Турция обаче, както и в целия капиталистически свят, цените непрекъснато растат, поскъпва животът на трудещите се, расте безработицата и мизерията на народните маси.

Тези факти са най-ярко доказателство за общия подем в страните на социалистическия лагер начело със Съветския съюз, за тяхната последователна миролюбива политика, за несравнимото превъзходство на социалистическата стопанска система над гнилата капиталистическа стопанска система.

Превъзходството на нашия народнодемократически строй и успехите в нашето социалистическо строителство са очевидни и неопровержими. С всяка изминала година нашият народ чувства, заедно с увеличаването на производството, на производителността на труда и снижението на себестойността, как непрекъснато се подобрява неговото материално положение и се издига културното му равнище.

Успехите обаче, които ние имаме, не ни дават право да прегъваме и заобикаляме съществуващите слабости и недостатъци в нашата работа. А такива слабости съществуват и те пречат за по-бързото движение на страната ни по пътя на социалистическото строителство и народното благополучие.

Така например през изтеклата 1953 г., въпреки достигнатите значителни успехи, Министерството на електрификацията, Министерството на тежката промишленост, Министерството на леката и хранителната промишленост и Столичният градски народен съвет не можаха да изпълнят своите годишни планове по промишленото производство.

Министерството на електрификацията недоизпълни плана си по металообработването, порцелано-фаянсовата промишленост и производството на електрическа енергия. Бяха допуснати доста аварии в електроцентралите. В Министерството на електрификацията твърде много са склонни да се позовават на аварията като на обективна причина за неизпълнението на плана и малко са склонни да търсят причините за големия брой аварии преди всичко в своята собствена работа.

През 1953 г. Министерството на електрификацията не взе мерки за своевременното извършване на необходимите основни ремонти. Организацията и качеството на направените ремонти не беше на нужната висота. Липсата на своевременно и качествен ремонт на електрическите централи и електросъоръжения и слабата борба против аварията са едни от съществените причини за недостига на електрическа енергия.

На второ място Министерството на електрификацията не осигури точно и пълно изпълнение на плана по строителството на новите електроцентрали и съоръженията към тях. В редица случаи то въвеждаше в действие не пълноценно завършени и окомплектовани електроцентрали и далекопроводи, което също довеждаше до временно спиране на електроцентралите.

Министерството на тежката промишленост също не изпълни плана си в някои промишлени отрасли. Не беше изпълнен планът за добива на лигнитните каменни въглища, особено от Маришкия басейн.

По тонаж планът за добив на кафяви каменни въглища беше изпълнен, но планът за минимално пепелно съдържание и за класите не беше изпълнен. Транспортът, електроцентралите и по-голямата част от промишлените предприятия систематично не получаваха въглища от такова качество, класи и технически условия, каквито предвиждаше планът. Това доведе до голям преразход на въглища. Министерството на вътрешната търговия не получи за населението над 74 000 тона кафяви каменни въглища и 89 000 тона лигнитни въглища, а получените в много случаи бяха лошокачествени.

Министерството на леката и хранителната промишленост допусна в много от неговите предприятия да се нарушава плановият асортимент. В текстилната промишленост беше заплановано да се произведат памучни тъкани 147 вида, а се произведоха само 75 вида, а от 63 вида вълнени тъкани се произведоха само 38 вида. Редица предприятия се стремят да изпълняват плана в ценово изражение, без да държат достатъчно сметка за сключените договори с търговските организации и нуждите на пазара. Все още качеството на произвежданата продукция не винаги задоволява нуждите на потребителите. Брануваната продукция в порцеланово-фаянсовата и стъкларската промишленост през изтеклата година надминаваше допустимия процент.

Отделите за технически контрол в научковите предприятия в редица случаи окачествяваха продукцията само по външни признаци, поради което на пазара се допускаха лошокачествени ботуши, галоши и шушони.

Въпреки че планът за местната и кооперативната промишленост е изпълнен, трябва да се каже, че въпросът за подобряване оползотворяване на местните суровини и отпадъци, за увеличаване производството на стоки за широко потребление и разширяване на асортимента не стоеше като първостепенна задача пред тях. Поради това на пазара липсваха редица стоки за населението, като корита, сита, преси за картофи, маши, метли и други такива. Бяха допуснати сериозни слабости при разширяването и укрепването на мрежата от предприятия за услуги на населението. Промкомбинатите и трудово-производителните кооперации не всякога проявяваха гъвкавост и отзивчивост към изискванията на трудещите се. Те все още продължават да разкарват клиентите сами да си търсят и набавят мощни материали за ушиване на дрехи по поръчка, въпреки че с правителствено решение са задължени да им доставят такива.

Министерството на земеделието при изпълнението на своите задачи не винаги държеше сметка за конкретните почвени и климатически условия на районите, а определяше шаблонно сроковете за засяване на някои земеделски култури, като памук, царевица и други. Междуредовата обработка на онопните култури, лющенето на стърнищата и дълбоката есенна оран не се провеждаха своевременно и планът за същите не се изпълни. Редица машинно-тракторни станции извършваха некачествено полските работи. Експлоатацията на поливните площи не беше на задоволително равнище. Приложението на агротехниката при поливни условия за такива важни култури като памук, захарно цвекло и ориз беше слаба. Всичко това стана причина да не бъде изпълнен изцяло планът за добивите на някои земеделски култури.

През 1953 г. не беше изпълнен докрай планът за животновъдството. Грижите за селскостопанските животни бяха незадоволителни. Редица овръзи и по-специално Коларовградски и Сталински, не засяха навляно предвидените им по плана площи за фуражни култури, като част от тях засяха с други култури. Неправилното използване на пасищата, незавременното изрибиране и съхраняване на фуражите и нерационалното им изразходване също така стана причина животните да не бъдат осигурени с достатъчно фуражи. От страна на Министерството на земеделието и изпълномите на народните съвети не се води достатъчно борба за провеждане в по-широки размери на зоотехническите мероприятия, особено на тези за подобряване на породния състав на животните, за намаляване на яловостта на кравите и другите селскостопански животни.

Министерствата и ведомствата през 1953 г. не можаха да съсредоточат в необходимата степен своите сили за организирано и ритмично изпълнение на плана за пусковите обекти, вследствие на което някои важни обекти, като разширението на ТЕЦ «Вълко Червенков», ВЕЦ «Росница» и други, не бяха въведени в действие, както се предвиждаше по плана. Не навреме се предоставяха на строителните организации проектометните документации, слаб беше и все още не е ефикасен инвести-торският контрол.

Борбата за строг режим на икономии, за укрепване на стопанската сметка в много промишлени, строителни и други стопански предприятия не се води с необходимата енергия и настойчивост и поради това тя не беше достатъчно ефикасна.

Не може да не се отбележи и този факт, че въпреки изобилната реколта на плодове и зеленчуци, поради лошата работа на закупувателните и търговските организации, особено на Централния кооперативен съюз, големи количества от тях останаха неоползотворени, а населението в редица градски центрове и промишлени райони на страната не беше задоволено достатъчно с плодове и зеленчуци.

Много от слабостите, които се появиха в борбата за изпълнението на плана през 1953 г., не са още ликвидирани напълно. И сега, през първото тримесечие на настоящата година, Министерството на тежката промишленост изостава в производството на каменни въглища, цемент и в дърводобива. Изостават в изпълнението на плана и някои други министерства и ведомства.

За да бъдат изпълнени и преизпълнени задачите, поставени с приетата от Шестия конгрес на Българската комунистическа партия Директива за развитието на народното стопанство през втората петилетка, трябва посочените слабости и недостатъци безусловно и бързо да се преодолеят.

Нужно е да се вземат ефикасни мерки от всички министерства и ведомства, от народните съвети, от партийните и отечественофронтовските организации, за да се обезпечи цялостното и ритмично изпълнение на плана през 1954 г.

Другарки и другари народни представители! Планът за 1954 г., който правителството предлага да бъде утвърден от Народното събрание, е в пълно съответствие с Директивата на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия за развитието на Народната република България през втората петилетка.

I. По капиталните вложения

Обемът на капиталните вложения общо за страната се определя да нарастне през 1954 г. с 8,1% в сравнение с 1953 г., а само за държавния сектор — с 14,6%. По основни отрасли капиталните вложения се разпределят така: за промишле-

ността — 53,3% от общия обем на капиталните вложения, за селското стопанство заедно с тези за ТКЗС — 20%, за транспорта и съобщенията — 18,1%, за търговията — 3,7%, за културно-битовото и друго строителство — 19,1%.

Средствата за промишлеността се насочват главно за електроизграждането и добива на каменни въглища. Предвидените средства за електроизграждането са с 63,1% в повече от усвоените през 1953 г. и представляват над 17% от общия обем на капиталните вложения. Ще бъдат въведени в действие през тази година около 45 000 киловата нови електромощности, ще завърши строителството на даленопровода Г. Оряховица—Разград. Освен това предвиждат се значителни средства за продължаване строителството на язовирите «Г. Димитров» и «Сталин», на водосилосия път «Батак—Дебърщица», на ВЕЦ «Стара Загора», ВЕЦ «Пасарел», ВЕЦ «Кокаляне», ВЕЦ «Петрохан», ТЕЦ «Димитрово» и ТЕЦ «Сталин» — второто разширение.

За каменновъглената промишленост се заделят около 10% от общия обем на капиталните вложения — или с 90,9% повече от усвоените през 1953 г. Значително ще бъдат разширени геолого-проучвателните работи, за които се отделят 31% повече средства, отколкото са усвоени през 1953 г.

В областта на леката и хранителната промишленост през 1954 г. ще бъдат завършени консервната фабрика «Република» в Свищов, рафинерията към хранителния комбинат «Долна Митрополия» и ще се въведат в действие нови хладилни площи. Предвиждат се редица разширения и подобрения на съществуващите предприятия, за да се увеличи производството и подобри качеството на стоките за народно потребление.

За селското стопанство се предвиждат 58,8% повече капитални вложения от усвоените през 1953 г. Средствата са предназначени главно за увеличаване на машинно-тракторния парк. Ще се доставят нови 1300 трактора, 550 комбайна и редица други селскостопански машини. Предвижда се и по-нататъшното разширяване на мелiorативното строителство.

Капиталните вложения, предназначени за транспорта, ще бъдат използвани за увеличаване на вагонния и автомобилния парк. Освен това заделят се и необходимите средства за преносно средство на железопътните гари Г. Оряховица, Димитрово и други с оглед по-доброто задоволяване на експлоатационните нужди и увеличаване на пропускателната способност на линиите.

Предвидените капитални вложения за търговията обезпечават построяването и въвеждането в експлоатация на складове с обща вместимост 17 500 квадратни метра, завършването на хлебозаводите в Пловдив и Сталин и на млекоцентралята в Стара Загора.

Капиталните вложения за културно-битовото строителство се увеличават с повече от 50% в сравнение с изразходваните средства през 1953 г. Особено рязко ще се засили строителството на жилища. Само с държавни и обществени средства през 1954 г. ще бъде завършена и предадена за ползуване жилищна площ 2,5 пъти повече, отколкото през 1953 г.

Правителството и партията обаче считат, че само с държавното строителство не ще могат да се задоволят постоянно растящите нужди от жилища. Тук е необходимо да се мобилизират средствата и усилията на всички трудещи се. С оглед на изпълнението на тази задача Министерският съвет взе решение да бъде улеснено и подпомогнато индивидуалното и кооперативното жилищно строителство, като се отпускат заеми до 40 000 лв., при 2% лихва, срок за погашение 25 години и при участие най-малко с 30% собствени средства. Във връзка с това с плана се заделят значителни количества строителни материали за продажба на населението. Очевидно тая навременна и народополезна мярка на правителството не само ще улесни, но и ще даде полям тласък на жилищното строителство в страната и особено в основните промишлени центрове, където най-силно се чувства нуждата от жилища.

През 1954 г. се предвижда да бъдат въведени в действие следните по-важни обекти: язовирът «Александър Стамболийски», язовирът «Георги Димитров», ВЕЦ «Георги Димитров», Пеницилиновият завод, фабриката за натронова хартия, два цеха от Оловно-цинковия завод за производство на цинк и сярна киселина, мостът над р. Дунав, нови училища, болници, здравни домове и други обекти на обща стойност 5 352 000 000 лв.

За осигуряване изпълнението на плана по капиталните вложения за 1954 г. ще бъде необходимо министерствата и ведомствата-инвеститори своевременно да отхвърлят финансирането на обектите и определят строителните площадки, да снабдят с редовни работни чертежи включените в плана обекти и да упражняват постоянен инвеститорски контрол. От друга страна строителните организации трябва да вземат енергични мерки за навременното набиране на работна сила и снабдяване на обектите със строителни материали по плана. Необходимо е по-пълно да използват капацитета на строителните машини и широко да прилагат скоростните методи на работа в строителството. През 1954 г. е нужно да се преодолее шурмовията в строителното производство и да се изпълни 100% планът за въвеждане в действие на пусковите обекти, като се следи най-строго да се спазват строителните графици и сроковете за въвеждане в действие на обектите.

II. По промишлеността

Обемът на промишлената продукция общо за страната се предвижда да бъде увеличен с 8,2% в сравнение с 1953 г., като за републиканската промишленост увеличението е с 10,1%, за местната промишленост (без интелектуалния производствено) — с 9,6%.

Производството на електроенергия ще бъде увеличено със 17,7% в сравнение с 1953 г. Този значителен ръст на електропроизводството се обезпечава от една страна с въвеждането в действие на новите електроцентрали, а от друга — с по-доброто използване на съществуващите парни и дизелови електроцентрали.

Нуждите на народното стопанство налагат да се вземат много сериозни мерки както от Министерството на електрификацията — за правилното поддържане на електроцентралите и свеждане на аварията до минимум, така и от Министерството на тежката промишленост — за редовното снабдяване на централите с предвидените в плана каменни въглища по количество и качество.

Министерството на електрификацията трябва да проведе срочни мероприятия за максимално използване на водните централи особено през второто тримесечие и с това да си осигури резерви от въглища за другите тримесечия. Освен това Министерството на електрификацията ще трябва да продължи работата си за подобряване на режима на електроснабдяването и там, дето е възможно, да установи лимит за мощностите по потребители в рамките на утвърдения им план за снабдяване с електрическа енергия.

По-доброто снабдяване на народното стопанство с електрическа енергия е тясно свързано със срочното въвеждане в действие на пусковите електроцентрали. Министерството на електрификацията трябва твърдо да ръководи работата по строителството на централите и да не допуска каквото и да било отклонение от установения график.

С оглед да бъдат смекчени затрудненията през върховните периоди особено през третото тримесечие в плана се предвижда ремонтите на термичните централи да бъдат извършени главно през второто тримесечие на 1954 г., а ремонтите на промишлените предприятия, за които има възможност, да бъдат извършени през третото тримесечие.

Необходимо е да се засили борбата за най-строг режим на икономии на електрическа енергия както от Министерството на електрификацията, така и от останалите потребители. Министерството на електрификацията следва да проведе организационни и технически мероприятия за намаляване разходите на електрическа енергия за собствени нужди на централите, както и загубите по пренос, трансформация и разпределение. Едновременно с това е необходимо всички ведомства-консуматори под ръководството на Министерството на електрификацията така да организират работата на предприятията си по работни смени и дни в седмицата, че да се осигури по-голяма равномерност в производството и използването на електрическата енергия.

През 1954 г. общият добив на каменни въглища се предвижда да бъде увеличен с 9,2% в сравнение с 1953 г., в това число: на калявите въглища — с 4,4%, на лигнитните — с 20,5%, на черните — с 9,2% и на антрацитите — с 21,6%.

Планираното количество лигнитни въглища се обезпечава с увеличаване на производството от съществуващите рудници и от частичното усвояване на мощността на новия рудник «Болшевик». Това количество ще бъде достатъчно да задоволи засега нуждите на народното стопанство от лигнитни въглища. По-трудно е обаче положението с калявите каменни въглища, където подготовката за тяхното производство е изостанала. През настоящата година излиза от строй рудник «7 септември», а новите рудници ще бъдат въведени в действие напълно през третото и четвъртото тримесечия на годината. Поради това изпълнението на плана за калявите каменни въглища се намира в най-тясна зависимост от изпълнението на графика за строителството на новите рудници, което трябва да бъде осигурено на всяка цена от Министерството на тежката промишленост и неговите строителни организации.

Изпълнението на плана за каменните въглища е важна и отговорна народностопанска задача. Министерството на тежката промишленост трябва да проведе решителни мероприятия за по-широко внедряване на цикличния метод на работа, да създаде необходимите условия за изпълнение на планираните цикли, да въведе скоростните прокопавания във всички галерии, да подобри използването на наличните производствени мощности, да намали аварията на машините и електромоторите и да не допуска да стоят с месеци неремонтирани машини и съоръжения.

Министерството на външната търговия и ДИО «Машиностроене» трябва най-срочно да осигуряват на мините предвидените им по плана машини и резервни части за производство на каменни въглища.

Освен това нужно е Министерството на тежката промишленост да затегне организацията и контрола по изпълнението на плана за каменните въглища по класи и технически условия. Трябва да се сложи най-после край на постоянното нарушаване на плана за снабдяване с каменни въглища по качество. Промислените предприятия, транспортът и населението трябва да бъдат снабдявани с такива качества въглища, каквито са предвидени по плана.

Обемът на производството на черната металургия се увеличава със 79,9% спрямо 1953 г. Нуждите на народното стопанство от черни метали ще бъдат задоволени на около 20% от местно производство срещу 8% за 1953 г., а само от бетононо желязо и вальдстрат — на около 58%.

Пред работниците, инженерно-техническите и стопанските кадри на ДМЗ «Ленин» стои отговорната задача да усвоят опита на съветските специалисти, да овладеят и добре да стопанисват поверената им сложна техника и редовно да изпълняват своята производствена програма.

Обемът на производството на цветната металургия се предвижда да бъде увеличен през 1954 г. в сравнение с 1953 г. с 21,2%, в това число: на рафинирана мед — със 7,8%, на олово — близо с 43%.

За обезпечаване на производствената програма на цветната металургия и вноса с необходимите количества руди и концентрати ще бъде увеличен добивът на оловно-цинковите руди — с 15,5%, на медните руди — с 13,1%, производството на оловния концентрат — с 10,5, на цинковия концентрат — с 20,4% и на медния концентрат — повече от два пъти.

Обемът на продукцията от машиностроителната и металообработващата промишленост ще се увеличи през 1954 г. с 12,1% в сравнение с 1953 г., а само за машиностроението — с 13,5%.

Значително ще нарастне производството на промишлени и селскостопански машини. Производството на електромотори ще се увеличи с 34,4%, на парни котли — с 42,8%, на стругове — с 34,7%, на тракторни култиватори — с 30,6%, на обикновени брани — повече от два пъти. През 1954 г. ще бъдат произведени в страната 300 прикачни зърнокомбайни. Производството на резервни части ще се увеличи с 21,4%. Министерството на тежката промишленост и ръководството на предприятията трябва с още по-голяма настойчивост да се борят за подобряването на качеството на машините и резервните части.

Планът за добива на обли дървени материали през 1954 г. е значително напрегнат. Сечта на същите се увеличава с 11,5% в сравнение с 1953 г. Тъй като от години наред лесоползването беше насочено главно към иглолистните гори, което доведе до тяхното прекомерно изсичане, сега се предвижда да се намали сечта на иглолистния материал в сравнение с 1953 г., а сечта на широколистния обил материал да се увеличи с 21,2%. С това увеличаване на дървения материал от широколистните гори, при спазване на строг режим на икономии, ще бъдат задоволени нуждите на строителното производство, дървообработващата промишленост и ще се осигурят на мебелните предприятия преходящи остатъци от дъски в размер на около тримесечните им нужди.

Нуждите на строителството в трудово-кооперативните земеделски стопанства от фасониран материал ще бъдат задоволени на около 50%. Остатъкът от техните потребности се предвижда да бъде задоволен чрез предоставяне на ТКЗС възможност да добият сами необходимата им дървесна маса от горите под ръководството и контрола на Управлението на горското стопанство, и то на съвършено достъпни такси. Както е известно, в нашите горски райони, поради невъзможност да се извозят, има не по-малко от 300—400 хиляди кубически метра дървесна маса, която великолепно може да се използва от ТКЗС за тяхното строителство.

Трябва да се каже, че у нас въпросът за икономия на дървесината не стои на първата висота. В строителството, въпреки ползуването на известни успехи, не се провеждат достатъчно мероприятия за все по-широко заместване на иглолистната дървесина с широколистна; не се внедряват в масови размери почините за строеж с висящи и слобяеми скелни; не се усвоява безподпорният и слобяемият кофраж; не се полагат достатъчно грижи за опазване на материалите, за увеличаване броя на оборотите на скелите и кофража. Нужно е въпросът за икономии на дървесина в строителството да стои като една от основните задачи пред строителите. Постоянно увеличаващият се обем на нашето строителство ще бъде осигуряван с местни дървени материали само при условие, че всяка година прогресивно се намаляват разходните норми за дървения материал. Въпросът за вторичното използване на освободения от строителство дървен материал и особено на дъските не е разрешен. Не е организирано също така и използването на дървения материал от амбалажа на вносните машини и съоръжения.

Задачата на промкомбинатите и трудово-производителните кооперации е да се свържат със строителните организации и да проведат мероприятия за оползотворяване на същите материали. Трябва обаче да подчертаем, че въпреки забраната да се изработват сандъци за смет от пълноценен иглолистен материал Софийският промкомбинат си прави оглушки и сега продължава да употребява за същата цел редовни иглолистни дъски. Време е Комисията за държавен контрол и другите контролиращи органи да надникнат в строителството и дървообработващите предприятия и по-енергично да следят за строгото спазване на правителствените решения за икономия на дървен материал.

За реализирането на по-големи икономии от минни подпори е необходимо Министерството на тежката промишленост да проведе сериозни мероприятия за редовно изваждане на минните подпори при обрушването с оглед на вторичната им употреба в мините и използването им като суровина за производството на целулоза.

Производството на строителни материали в републиканската промишленост се предвижда да се увеличи през 1954 г. с 4,5% в сравнение с 1953 г.

За по-важните видове строителни материали общо за републиканската и местната промишленост производството ще нарастне, както следва: на цемента — с 19,7%, на керемидите и капаците — с 16,5%, на негасената вар — с 22,7%. Може да се каже, че нуждите на страната от тези строителни материали ще бъдат задоволени.

Общият обем на продукцията от химическата промишленост се предвижда да се увеличи с 10,9% в сравнение с 1953 г.

Към края на настоящата година производствената мощност на нашата химическа промишленост ще се увеличи с пускането

в действие на Содовия завод «Карл Маркс» и Пеницилиновия завод. От 1955 г. нашата страна ще задоволява напълно своите нужди от местно производство на пеницилин и калцинирана сода, а по-сетне със сода каустик.

Значително се разширява през настоящата година производството на предмети за народно потребление. Само производството на печки се увеличава с 34,8%, на метални домакински съдове — с 47,7%, на метални кревати — с 27,5%, на галоши, шушони и ботуши — с 30,1%, на месни произведения — със 17,5%, на зеленчукови консерви — с 13,2%, на растителни масла за ядене — с 14,7%, на захар — с 22%, на ориз — с 36,6%.

Освен това някои предприятия от Министерството на тежката промишленост частично ще бъдат преустроени за производство на предмети за народно потребление. Министерството на тежката промишленост и Министерството на вътрешната търговия трябва в непродължителен срок да се уточнят за вида и асортимента на стоките, които ще се произвеждат от тези заводи, с оглед да се задоволят по-пълно нуждите на населението.

Предвиждат се редица мероприятия за подобряване на качеството и разширяване асортимента на продукцията. Планира се да бъдат произведени 59 нови асортимента памучни тъкани. С увеличаване на употребата на пенирани преди ще бъде подобро качеството на памучните тъкани. С увеличаването на количеството на мериносковата вълна ще се подобри значително качеството и на вълнените тъкани. В обувната промишленост се предвижда да се разшири моделната конфекция, а също така да бъдат произведени голям брой нови асортименти обувки. За повишаване на качеството и здравината на каучуковите обувни изделия и други предмети за народно потребление ще бъде значително увеличено процентното съдържание на естествения каучук в каучуковата смес. За подобряване на качеството на домакински порцелан ще бъдат намалени месечните обороти на печите. Значително ще се увеличи производството и обогати асортиментът на захарните изделия с биологичен малц.

Пред Министерството на леката и хранителната промишленост и пред Българската академия на науките е поставена задачата да проучат възможностите за производството на витаминизирани консерви.

Планът за местната и кооперативната промишленост е разработен въз основа на по-пълното използване на металните и дървесните отпадъци, маломерните парчета тъкани и местните буровини с оглед да се увеличи производството на дребни домакински принадлежности и други предмети за народно потребление.

III. По селското и горското стопанство

В областта на селското стопанство планът за 1954 г. предвижда да се осигурят висоти добиви от растениевъдството, да се увеличи броят на продуктивността на селскостопанските животни по пътя на още по-широкото внедряване на агротехнически мероприятия в земеделието, производство и на зоотехнически мероприятия в животновъдството.

Ние трябва да получим през настоящата година средно за страната от декара не по-малко от 170 килограма зимна пшеница, 145 килограма царевича, 350 килограма ориз, 111 килограма слънчогледово семе, 109 килограма неомоганен памук от поливни площи, а от неполивни — 57 килограма, за ориенталския тютюн от поливни площи — 104 килограма, а от неполивни — 70 килограма, за захарното цвекло от поливни площи — 2400 килограма, а от неполивни площи — 1560 килограма.

Площта на овощните градини се увеличава с нови 219 000 декара, на лозята — с 65 000 декара, на ягодите — с 12 200 декара, на зеленчуците, картофите и босаните — с 86 000 декара.

Предвидените площи за зеленчуците и картофите са достатъчни, за да се задоволят нуждите на населението, промишлеността и износа с тия селскостопански произведения.

Броят на селскостопанските животни общо за страната трябва да се увеличи: на кравите не по-малко с 4%, а в ТКЗС — с 19,6%, на свинете — с 18,5%, а в ТКЗС — с 40,7%, за птиците — с 14,6%, а в ТКЗС — с 43,8%. Годишната млечност от една крава трябва да достигне средно 830 литра, а в ТКЗС — 890 литра, настригът на вълна от овца — 1,8 килограма, а в ТКЗС — 2,1 килограма.

Набелязаните в плана добиви от растениевъдството, брой и продуктивност на селскостопанските животни за 1954 г. произтичат от необходимостта постоянно да се увеличава продукцията на селското стопанство както в областта на растениевъдството, така и в областта на животновъдството. Постоянното увеличаване на селскостопанската продукция е предварително и непременно условие за нормалното развитие и работа на нашата промишленост и за рязкото повдигане на жизненото равнище на народните маси. В нашата страна има условия за успешното изпълнение и преизпълнение на поставените задачи в областта на селското стопанство. Тракторният парк в селското стопанство през 1954 г. ще достигне 15 302 броя трактора, приравнени към 15 конски сили, а комбайните — 2124 броя. Напоятелните площи се увеличават с около 500 000 декара. Значително се увеличават площите за фуражните култури и тия, които ще бъдат натоявящи с изкуствени и естествени торове.

Увеличената механизированост на селското стопанство дава възможност да се разшири дълбоката есенна оран, лющенето на стърнищата, междуредовата обработка на околните култури, култивирането и жътвата с комбайни. Механизацията на междуредовата обработка на околните култури в трудово-кооперативните земеделски стопанства и държавните земеделски стопанства с механическа и животинска теглителна сила ще достигне до 65,5%, на култивирането — 81,3%, на жътвата на зърнените култури с комбайни — 33,8%.

Задачата на Министерството на земеделието, на неговите органи по места, на машинно-тракторните станции, на народните съвети, на партийните и отечественофронтовските организации сега е да използват докрай всички тия възможности, с които разполагат, да проведат срочно пролетната сента, да обезпечат доброто отглеждане на всички култури и своевременно да се подготвят за прибирането на реколтата.

Без да намаляват своите усилия за получаване на високи добиви от зърнено-хлебните култури, особена грижа народните съвети и всички селски стопани — кооператори и некооператори, трябва да положат тая година за съвременното засяване, грижливото обработване и прибиране на памука, тютюна, царевича, фасула, зеленчуците и плодовете.

Нашият износ се нуждае от по-големи количества и по-добро качество тютюн и други износни селскостопански стоки, за да се обезпечи вносът на повече камиони, трактори, комбайни и други машини за селското стопанство.

Нашата лека и хранителна промишленост има нужда от по-големи количества и по-добро качество памук, вълна и други селскостопански произведения, за да произведе повече и по-качествени промишлени стоки за населението.

Развитието на животновъдството изисква да се води непрекъсната борба за увеличаване на добивите от царевича и другите фуражни култури и цялостното им оползотворяване, за да се обезпечи доброто изхранване и отглеждане на селскостопанските животни.

В най-тесна връзка със селското стопанство се намират и въпросите за нашето горско стопанство. За подобряване състоянието на горите и намаляване ерозията в поройните места в плана на горното стопанство се предвижда да се засееят 430 000 декара площи. Залесяването е насочено предимно в язовирните области и държавните горски пояси. В другите земи на горския фонд залесяването е съсредоточено предимно за попълване на редните, без да се заемат големи площи нови земи.

Що се касае до дървата за горене на населението, крайно време е народните съвети не само да чакат да получават такива от централните снабдителни организации, а сами да проявяват по-голяма инициатива. В нашите гори има доста дърва за горене, които в много случаи гният, вместо да се използват от народните съвети за снабдяване на населението. Населението у нас може да бъде снабдявано по-добре с дърва за горене, стига само народните съвети да се заемат с необходимата енергия и настойчивост за съвременното извозване на наличните дърва за горене от горските райони.

Новото намаление на цените на дребно, което правителството направи през м. март тази година, както и планираният увеличен стокооборот, поставят задача пред Министерството на вътрешната търговия и Централния кооперативен съюз за още по-голямо подобряване на тяхната търговска дейност. Сега е необходимо повече откото и да е било да се следи най-внимателно стокооборотът в отделните градове и райони на страната и своевременно да се снабдяват магазините със стоки, които се търсят от населението.

IV. По търговията, просветата, подготовката на кадри, здравеопазването и транспорта

Изпълнението на главната задача, която поставя Шестият конгрес на Българската комунистическа партия — за рязкото подобряване материалното положение и повдигане на културното равнище на трудещите се у нас, предполага не само увеличено производство в промишлеността и селското стопанство, но и по-нататъшно разширяване на стокооборота в страната. На пазара трябва да излизат все по-големи количества, по-добро качество и по-евтини стоки за населението. С оглед на това в плана за 1954 г. се предвижда значително да се увеличи стокооборотът на дребно. На населението ще бъдат продадени в повече, отколкото през 1953 г.: ориз — с 54%, захар — повече от 55%, месо повече от 38%, растителни хранителни масла — повече от 13%, сапун — над 8%, памучни тъкани — над 28%, вълнени тъкани — с 23%, обувки — над 26%, печки — 45%, радиоапарати — с около 68%, дърва за горене — повече от 70%.

В плана са набелязани мероприятия за разширяване на училищната мрежа, за по-нататъшното подобряване на учебното дело, за здравеопазването на народа, подобряване на културно-битовите условия, а също така и за подготовката на кадри, които са крайно необходими за народното стопанство. Броят на учещите се в общообразователните училища, техникумите, средните училища и институтите, училищата и школите за трудови резерви и в практическите земеделски училища ще се увеличи с около 50 000 души.

За подготовката на квалифицирани работнически кадри се отиват 6 цови школи по сградостроителство и минно дело и три нови практически училища по механизация на селското стопанство.

В курсовете и школите за квалификация ще бъдат обхванати голяма част от работниците, заети в производството. Около 50% от работниците, заети в предприятията към Министерството на тежката промишленост, Министерството на леката и хранителната промишленост и Министерството на транспорта ще минат различни форми на обучение.

Наред с подготовката на кадри със средно и висше образование за повишаване квалификацията на работниците в селското стопанство се предвижда Министерството на земеделието да проведе в трудово-кооперативните земеделски стопанства и държавните земеделски стопанства агротехнически курсове без откъсване от производството.

Общият брой на леглата в лечебно-профилактичните заведения през 1954 г. ще се увеличи близо с 6% в сравнение с 1953 г. Ще бъдат открити нови 29 участъкови болници, 57 здравни пунктове и други здравни заведения.

Заедно с увеличаването на обема на производството в промишлеността, селското стопанство, строителството и стопанството на дребно в плана за 1954 г. се предвижда съответно увеличение и на превозите по железопътния, автомобилния и водния транспорт. Транспортът е важен фактор от икономиката на нашата страна и от неговата редовна работа зависи в голяма степен изпълнението на плана в другите отрасли на народното стопанство. Поради това крайно необходимо е Министерството на транспорта и другите транспортни организации да вземат сериозни мерки за решителното подобряване на технико-икономическите показатели в работата на транспорта и още по-добре да използват наличния подвижен състав. Налице са реалните възможности за подобряване използването на транспортните средства. Чрез подобряване организацията на труда може да се съкрати значително времето за оборота на вагоните. Поддържането на техническата готовност на подвижния състав, намаляването до минимум на празните пробези на вагоните, камионите и корабите, премахването на кръжосания и други нерационални превози могат да ни дадат допълнителни превозни възможности.

V. По производителността на труда и снижението на себестойността

Един от основните раздели на държавния народностопански план за 1954 г. е планът за повишаване производителността на труда и снижаване себестойността на продукцията. В плана е залегнало производителността на труда в цялата промишленост да се увеличи с не по-малко от 4,4%, а само за републиканската промишленост — с 5,4%, в железопътния транспорт — с 2,8%, в строителството — с 3,7%.

Намалението на себестойността общо за промишлеността трябва да достигне 4%, за превозите в транспорта — 2,5% и за стойността на строителството — 8%.

На пръв поглед процентите за увеличаване на производителността на труда и снижението на себестойността на продукцията изглеждат твърде малки, но зад тях малки проценти се крие доста голяма сума, която народното стопанство трябва да реализира през настоящата година. Само в планираното увеличение на производителността на труда в републиканската промишленост трябва да се икономисат над 3 500 000 човекодни и да се произведе 53% от прирастта на продукцията й. Общо предвидената икономия от снижението на себестойността е равна на стойността за построяването на две крупни предприятия като Содовия завод в с. Девня. Тя е такава сума, която сама по себе си осигурява ново чувствително намаление на цените.

От това се вижда какво голямо значение придобива борбата на трудещите се за увеличаване производителността на труда и снижението на себестойността на продукцията в цялото народно стопанство.

Реална ли е задачата за увеличаване производителността на обществения труд и за снижаване себестойността на продукцията? Да, тя е напълно реална и осъществима. Къде се крият възможностите за успешното изпълнение и преизпълнение на тази задача?

Тези възможности се намират на първо място в по-цялостното използване на наличната техника, с която разполагат всички клонове на народното стопанство. Правителството полага големи грижи за механизацията на процесите, които изискват много труд. Но не е достатъчно само да се набавят необходимите механизми. Нужно е те да се овладяват все по-добре, с всяка година процентът на тяхното използване да се подобрява. За това е необходимо постоянно да се повишава квалификацията на работниците, систематично да се укрепва постоянният състав на работната сила и трудовата дисциплина.

На второ място големи възможности се таят в постоянното подобряване организацията на труда в промишлените предприятия, транспорта, на строителните обекти и в селското стопанство.

На трето място големи резерви се крият в икономичното разходване на суровините, материалите, горивата и електрическата енергия.

На четвърто, но не на последно място, като неизчерпаем източник за увеличаване производителността на труда и снижаване себестойността на продукцията е все по-широкото внедряване в производството на опита на първенците и организирането на социалистическото съревнование на трудещите се.

Постоянното и пълно използване на тези източници е главното условие за изпълнението и преизпълнението на производ-

ствените програми. То ни гарантира по-нататъшното намаление на цените и повишаване благосъстоянието на народа.

Въодушевени от решенията на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия, преди няколко дни работническите колективи от 10 големи столични предприятия поеа социалистически задължения да преизпълнят плана за производителността на труда, да снижаване себестойността и за повишаване качеството на продукцията. Те призоваха на благородно социалистическо съревнование работниците и работничките, инженерите, техниците, майсторите и служащите в цялата страна. На тази инициатива много работнически колективи се вече отзоваха.

Необходимо е обаче тази високопатриотична инициатива на софийските работници да се разгърне още по-нашироко. На предприятията по места трябва да се окаже помощ правилно да организират своята работа, да разрабят конкретни мероприятия и организирано да се включат в борбата за нов подем на народното стопанство.

Това е, другарки и другари народни представители, основното съдържание на държавния народностопански план за 1954 г., който се предлага да бъде утвърден от вас.

За неговото изпълнение са налице всички необходими условия в страната. Ние вече си имаме и спогодба за стопанска ни със Съветския съюз през 1954 г. Към завършване е и работата за сключване на такива спогодби с народнодемократическите страни. С тези спогодби се осигуряват необходимите вноски машини, съоръжения, суровини и материали за изпълнението на плана. Но както ни учат Ленин и Сталин, неправилно ще бъде да се мисли, че планът се свежда към един списък от цифри и задачи. Планът е жива и практическа дейност на трудещите се, а реалността на плана — това са живите хора, нашата воля към труд, нашата готовност да работим поновому, нашата решимост да изпълним плана.

Първото тримесечие измина, а изпълнението на плана не е задоволително. Някои министерства и ведомства повтарят миналогодишните грешки и сериозно изостават в изпълнението на плана. Това налага министерствата и ведомствата, обществените организации, народните съвети, ръководителите на предприятията най-решително да се заемат за бързото ликвидиране на досегашното изоставане в изпълнението на плана, напълно да разгърнат и подкрепят творческата инициатива на трудещите се, да разширяват социалистическото съревнование, да не отпускат ръце пред трудностите, а своевременно и твърдо да ги отстраняват. Само така ще се осигури изпълнението и преизпълнението на плана през 1954 г.

Особено остро сега, след продължителната зима, стои въпросът за пролетната сеитба, за подхранване на есенните посевы и брануването им, които работи трябва да извършим в най-кратки срокове, за да използваме влагата и осигурим добра реколта. През тези априлски дни, както казва нашият народ, «ден година храни». Необходимо е Министерството на земеделието, народните съвети, отечественофронтовските и партийните организации по места да мобилизират и вдигнат на крак всички работници в машинно-тракторните стапни, членовете на трудово-кооперативните земеделски стопанства, частните стопани, да организират денонощна работа, където се налага, правилно да ръководят съревнованието между окръзите и околните, за да наваксаме това, което загубихме от продължителната зима.

Сега само от нас, от нашата работа зависи какви ще бъдат добивите и реколтата от селскостопанските култури през 1954 г. Успешното изпълнение на народностопанския план през 1954 г. по всички негови показатели в промишлеността, селското стопанство, транспорта, строителството ще бъде сериозен принос за срочното изпълнение на нашата втора петилетка и решенията на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия.

Борбата за изпълнението на плана е борба за мир, борба за укрепване на социалистическия строй в нашата страна.

Да напреднем и мобилизираме всичките си сили за успешното изпълнение и преизпълнение на плана! (Ръкопляскания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител д-р. Петко Стайнов да изнесе съдоклад по законопроекта от името на законодателната комисия.

Докладчик Петко Стайнов: (От трибуната) Другари народни представители! Нашата парламентарна законодателна комисия ме натовари да направя съдоклад, съгласно правилника, по доклада, представен от председателя на Държавната планова комисия д-р. Георги Чанков по законопроекта за държавния народностопански план за 1954 г.

Докладът, който д-р. Чанков направи, пълен с данни, представява вярната картина на стопанството у нас и възможностите за осъществяването на този план. По цифрите които се дават в стопанския план, и по показателите, които установяват, на мене не се пада сега да правя подробно изложение. Аз бих искал само да ви кажа какво е заключението на комисията във връзка с така представения стопански план.

Комисията се събра на 6 т. м. в пълния си състав и в присъствието на представители на Държавната планова комисия разгледа най-подробно законопроекта, представен от д-р. Чанков.

След като изслуша представителите на Държавната планова комисия и проучи най-обстойно всички въпроси, повдигнати на това заседание, законодателната комисия ме натовари да ви представя следния съдоклад.

Комисията счита, че благодарение на усилията на българския народ под ръководството на партията и народното правителство,

досегашните народностопански планове бяха изпълнени и България действително, както е казано и в директивата на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия, се превърна от изостанала аграрна страна, от аграрно-индустриална страна в индустриално-аграрна държава. Осъществи се пълно господство на социалистическия сектор по отношение на промишлеността, търговията и кредита, което позволява да се премине към пълно стопанско планиране. Освен това у нас с помощта на Съветския съюз се изгражда тежка индустрия, каквато досега не съществуваше у нас, тежка индустрия, която действително е основата на по-нататъшното индустриализиране на нашата страна.

И леката индустрия, на която днес се обръща специално внимание, се поставя в положение да създаде възможност за рязко повишаване благосъстоянието на трудещите се, на народа, чрез по-голямо и по-успешно производство на стоки за широко потребление.

Въобще в развитието на тежката индустрия, на леката индустрия, на селското стопанство, които са свързани се очертава растящото патристично единство на народа, което е залог, че действително ще бъде изпълнен стопанският план. И наистина ние вече изпълнихме два народностопански плана. Ние изпълнихме двегодишния стопански план, който имаше за задача да възстанови положението отпреди войната, ние изпълнихме първия петгодишен план, който имаше за задача да изгради основите на социализма в нашата страна.

Задачата на новия стопански план, който е залегнала в директивата на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия, е да се обезпечи сериозен подем в развитието на селското стопанство, да се ликвидира с изоставането на животновъдството, да се постигне развитие на електропроизводството, каменно-въгленото производство, да се увеличат и стоките за народно потребление.

Резултатът, който се очаква от осъществяването на новия петгодишен стопански план, е по-нататъшното подобряване плановото развитие на народното стопанство и изграждането на социализма, което е главна задача на петгодишния стопански план.

Рязкото подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се — това е целта на третия стопански план, както е установена и в директивата, дадена от Шестия конгрес на партията.

Въпросът, който трябва да се постави сега — кой си постави и комисията — е този едногодишен народностопански план за 1954 г., така както е представен с тези показатели, с тези данни, с тази напрегнатост, дава ли гаранция, че ще може да се постигне поставената цел?

Законодателната комисия, след като проучи всички данни, представени пред нея, относно възможността за осъществяване на стопанския план, ме натовари единодушно да заявя, че тя вярва, че този стопански план ще бъде действително изпълнен както по отношение на метатургията, така и по отношение на въглищното производство, по отношение на електродобиването и пр. Дадените показатели посочват, че действително е сложено не само начало на тежката промишленост, но и се създават вече възможности за истинско развитие на тежката индустрия у нас. Такава допреди 9 септември не само не съществуваше, но и беше спъвана поради тогавашното положение на потисничество от страна на капиталистическите държави, при което се намираше нашата страна; за такова развитие на тежката промишленост тогава не можеше да се мисли.

За леката промишленост, за капиталното строителство и за другите раздели законопроектът за народностопанския план за 1954 г. създава възможност за осъществяване на този план. Предвидените капиталовложения и в производството, и в селското стопанство, и въобще по всички раздели отговарят на задачите, които поставя сега народностопанският план, който е, както заяви др. Чанков, част от общата програма, която прие Шестият конгрес на партията.

Комисията ме натовари да обърна по-специално вашето внимание на обстоятелството, че се създават възможности за осъществяване на стопанския план не само относно производството, но се създават възможности за осъществяването му и чрез увеличаване капиталовложенията за културно-битово строителство — 52% в сравнение с 1953 г., увеличаване капиталовложенията за просветата, за народното здраве и пр.

Вие знаете каква е грижата на държавата и правителството и по отношение на жилищното строителство. Само преди няколко дни излезе постановлението на Министерския съвет за настрояване на жилищното строителство. То осъществява онова, което и необходимо за подобряване жилищните условия на трудещите се. Увеличават се според плана за 1954 г. капиталовложенията в жилищното строителство с 82% в сравнение с 1953 г., а жилищната площ ще се увеличи два и половина пъти в сравнение с 1953 г.

Другари, ние можем смело да заявим, че голямата жилищна криза, която създава такъв тормоз в големите градове у нас, най-после е обхваната и възможностите за нейното решително преодоляване са създадени между другото с тези законоположения, които се издадоха завчера — с Указа и с постановлението на Министерския съвет; борбата срещу жилищната криза е намерила отражение и в точка 6 на глава I от законопроекта за държавния народностопански план за 1954 г.

Другари, комисията, като има предвид всичко това, ме натовари единодушно да ви помоля всички да гласувате представения законопроект за народностопанския план за 1954 г. и

схитотени около правителството нека да дадем, а заедно с това и всички наши избиратели — пълно съдействие за осъществяване на народностопанския план за 1954 г. (Ръкопляскания)

Комисията внесе някои изменения в представения план от председателя на Държавната планова комисия, които изменения по-скоро са едно уточняване, но те трябва да бъдат гласувани от почетното Народно събрание. Предложенията на комисията, макар и технически, трябва да бъдат, значи, докладвани според правилника и утвърдени от вас. Моля да си вземете беленки за измененията, които се внасят от законодателната комисия.

1. След заглавието на законопроекта се създава ново заглавие «Раздел първи», като римската цифра «I» в началото на законопроекта се заличава, а в края на този раздел I се поставя запетая и се прибавят думите: «по следните основни показатели»; а заглавието след това: «II. Основни показатели на плана» се заличава, защото най-напред се утвърждава приетият от Министерския съвет план за развитието на Народна република България за 1954 г., а след това се установяват средствата, правните възможности, които Народното събрание дава в ръцете на правителството, за да може да осигури изпълнението на плана. Значи, имаме два раздела — първи и втори.

2. Пред всяко от подзаглавията на досегашния дял втори се поставят последователно по една римска поредна цифра от I до VII. Значи, ще имаме: I. По капиталното строителство, II. По промишлеността и т. н. Това се прави за по-голяма прегледност.

3. Правят се някои уточнения. Предвид на това, че се касае за капиталното строителство, комисията предлага в подразделението «По капиталното строителство» думите «каменните въглища» да се заменят с думите «каменно-въглената промишленост», а думата «електроенергията» да се замени с думата «електроизграждането», защото се касае за капиталовложения, а не за добив на каменни въглища или на електроенергия и е по-правилно тези понятия да се заменят с по-точни.

4. В подразделението «По просветата, здравеопазването и комуналното стопанство» се предлага цифрите «1 140 228» и «7138» да се закръглят съответно на «1 140 000» и на «7100». С това не се прави никакво особено чувствително изменение, а се дава възможност по-ясно да се очертае картината.

5. В точка 1 на подразделението «По производителността на труда и снижението на себестойността» точката на края става запетая и се добавят думите «за строителството — с 3,7%», а в точка 2 на същото подразделение съюзът «а» се заличава, на края точката става запетая и се добавят думите «а стойността на строително-монтажните работи — с 8%».

Това са пак технически уточнения.

6. След точка втора на подразделението «По производителността на труда и снижението на себестойността» се поставя ново заглавие «Раздел втори», за което вече говорихме, а цифрата «III» пред заглавието на този раздел се заличава.

7. В точка 2 на този раздел след думите «Във връзка с» се прибавя думата «осигуряване». Това е необходимо да стане, защото Министерския съвет чрез мерки, чрез постановления, които издава, чрез наредби, правилници и пр. осигурява изпълнението на плана. Той сам не изпълнява плана, изпълняват го предприятията. Министерския съвет осигурява чрез ръководството и чрез своите постановления изпълнението на плана.

8. В точка 3 на същото това подразделение след думата «утвърждава» се добавят думите «годишните и». Това беше пропуснато.

9. Следната прибавка, която комисията прави, е пак за техническо уточняване. В «Републиканска промишленост», точка 3, където се казва «кревати разни» да се пише «кревати метални». Това е граматическа грешка, която трябва да се поправи.

10. Също така «По селското и горското стопанство» в точка 4, където се говори за средните добиви на декар «от неполивни — 68 килограма», да се пише «от неполивни — 70 килограма».

Това са предложенията, които комисията прави и ви моли да ги приемете. (Ръкопляскания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: 15 минути почивка.

(След почивката)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни) Заседанието продължава.

Другари и другари народни представители! Постъпило е предложение от парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз, с което се предлага да бъде освободен от длъжност главният прокурор на Републиката др. Димитър Георгиев Запрянов поради преминаване на друга служба и да бъде избран от Народното събрание нов главен прокурор на Републиката.

Съгласно чл. 24 от правилника ние имаме установена практика в началото на сесията да определяме дневния ред за цялата сесия, но пак съгласно чл. 24 от правилника, ако в течение на сесията постъпят законопроекти или предложения, дневният ред може да се допълва.

Бюрото на Народното събрание предлага дневният ред на сесията да бъде допълнен с това предложение, което ви съобщих сега.

Има ли някой да желае да вземе думата по този въпрос? — Няма.

Ще пристъпим към гласуване. Ония другари народни представители, които са съгласни да бъде допълнен дневният ред с

предложението, което току-що ви изложих, моля, да вдигнат ръка.

Ония, които са против? — Никой не вдига. Които се въздържат? — Няма. Събранието приема да се допълни дневният ред с предложението, което току-що ви съобщих и което ще бъде включено в този дневен ред.

Другари! Следват разисквания по сложения в дневното заседание въпрос. Пристъпваме към разисквания по законопроекта за държавния народностопански план за 1954 г.

По този законопроект са записани да говорят в дневното заседание народните представители Младен Стоянов, Николай Георгиев, Мария Кирилова и Георги Павлов.

Има думата народният представител др. Младен Стоянов.

Младен Стоянов: (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Най-важното събитие, станало в нашата страна тази година, безспорно това е конгресът — VI конгрес на Българската комунистическа партия. Решенията на този конгрес са оная основа, върху която ще се развива нашето общество през близките 4-5 години, основа, върху която ще се движат вътрешната и външната политика на страната през този период.

Решенията на VI конгрес на Българската комунистическа партия са проникнати от един идеал, имат една всенародна цел — трудещите се хора от града и селото да живеят още по-щастлив, по-културен и по-радостен живот. За достигането на тая всенародна възвишена цел конгресът на Българската комунистическа партия прие Директивата по Втория петгодишен план за развитие на Народната република България 1953—1957 г.

Първият петгодишен план, който, както е известно, бе изпълнен в общи линии за 4 години, постави основите на социализма у нас. Вторият петгодишен план означава изграждането на самото здание на социализма.

Предлаганият на дневното заседание на Народното събрание законопроект за приемане и узаконяване на народностопанския план за 1954 г. — втората година от втората петилетка — е извънредно важно дело, закон, с който се задължава всеки гражданин и всяка гражданка на нашата страна да се бори за изпълнението на народностопанския план за 1954 г. Тоя закон, задължителен за всички граждани, същевременно е в полза на всички граждани. Изпълнението на тоя закон, т. е. изпълнението на народностопанския план за 1954 г., ще увеличи богатството на страната, на държавата, а оттам и на отделното семейство, на отделния член на обществото.

В доклада, който др. Вълко Червенков изнесе пред VI конгрес на Партията, с пределна яснота е посочена и доказана тенденцията на развитие на страните на социализма начело със Съветския съюз и тенденцията на развитие на империализма начело със Съединените американски щати.

Тия две противоположни тенденции на практика се потвърдиха и доказаха и през последните няколко дни се доказват ежедневно.

В страните на мира, демокрацията и социализма начело със Съветския съюз стават такива неща: борба за запазване на мира в Европа, Азия и света, недостиг на работна ръка поради бурното развитие на производителните сили, често снижение цените на стоките за масово потребление.

В лагера на империализма начело със Съединените американски щати стават тъкмо обратни неща: изпрекнатото надпреварване във въоръженията и раздухване на военната истерия, непрекъснато увеличаване цените на предметите и стоките за широко потребление, постоянно увеличаване на безработицата.

От края на 1951 г. насам в Англия цената на маслото се е увеличила с 36,6%, на хляба — 25%, на месото — 57%, на сиренето — 100% и т. н.

В Америка расте безработицата и скъпотиата, понеже от 100 долара от държавния бюджет 70 долара отиват за военни цели.

Расте скъпотиата, расте безработицата и в останалите капиталистически страни.

Тъкмо обратното става в страните на социализма и народната демокрация. През последните 10 дни цените на стоките за широко потребление бяха намалени в Съветския съюз, Чехословакия и България. Преди това бяха намалени цените в Унгария, Германската народнодемократична република, Полша, Румъния, Албания. Съветският съюз след войната намалява вече за седми път цените, България — четвърти път за по-малко от две години.

Както се вижда, другари и другарки народни представители, и без да е подписан договор за социалистическо съревнование между двете системи — социалистическата и империалистическата — фактически съревнованието е налице, продължава и ще продължава в полза на фронта на мира, демокрацията и социализма.

Както е известно, Съветският съюз предлага на империалистическите страни мирно съжителство и мирно съревнование между двете системи — социалистическата и капиталистическата. Но в случая капитализмът се чувствава в положението на 90-годишен прегърбен стария и при това неврастеник, поканен от 18-годишен младеж да си почат бас за надбягване кой по-рано ще стигне, да речем, на Черни връх. (Смях). Затова капитализмът отказва да приеме предложението за мирно съревнование.

Въпреки това обаче съревнованието между двете системи е факт, който бе наблюдава с най-голям интерес от народите от цял свят.

Другари и другарки народни представители! Изпълнението на плана за 1954 г. по тежката промишленост на края на тая година ще ти даде следната картина:

Добив на въглища — общо при база 1948 г. 100, в края на 1954 г. увеличението ще бъде 213,8%, кафяви каменини въглища — 168,6%, лигнитни въглища — 498,2%, черни въглища — 154,2% и антрацитни — 500%.

Добив на цемент — при база 100 за 1948 г., в края на настоящата година ще имаме 225%, дърводобив — при база 100 за 1948 г., в края на тая година при изпълнението на плана ще имаме увеличение 123%. Химическа промишленост — при 100 за 1948 г., 1954 — 722,7%. Добив на железни руди — при база 100 за 1948 г. — 718% за 1954 г. Добив на медни руди за същото време — 443%, производство на меден концентрат — 1073%, производство на машиностроене — само обединението — 820%; производството на електроенергия през 1954 г. ще достигне увеличение 6 пъти в сравнение с 1939 г.

В действителност тези грамадни успехи са постигнати не от 1944 г., а от 1948 г. след национализирането на индустрията, т. е. само за 7 години.

Съгласно разглеждания днес законопроект за народностопанския план през 1954 г. производството на въглища в сравнение с това през 1953 г., т. е. само за една година, е 9,2% електрическа енергия със 17,7% — и т. н. — цифри, които др. Георги Чанков тук изнесе.

Изпълнението на плана за 1954 г. по леката промишленост ни дава следната картина:

В сравнение с 1944 г. производството на памучни тъкани ще се увеличи на 1075,4%, на вълнени тъкани — 217,5%, на копринени тъкани — 317,7%, на обувки — спрямо 1948 г. — 671,6%, на захар — спрямо 1944 г. — 322,9%, консерви — 571% и т. н.

На края на 1954 г. картината и в нашето село ще бъде много по-добра от тая през 1953 г., стига да се изпълни докрай планът за селското стопанство за 1954 г. съгласно указанията, дадени в решението на партията и правителството.

Законопроектът предвижда значително увеличение на производството на селското стопанство: близо със 7% в сравнение с това през 1953 г., а само от животновъдството — почти с 15%.

Характерното за селското стопанство е това, че започва да се предвижда голяма механизация на най-важните селскостопански работи в трудово-кооперативните земеделски стопанства — обработка на околните култури — 65,5%, култивиране — 81,3%, дълбока есенна оран близо 75%, жътва с комбайни да се извърши върху кръгло 40% от общата площ.

Тоя факт най-красноречиво доказва, че нашето селско стопанство все повече и повече се механизира и селското население се избавя от най-тежкия труд — жътвата, коситбата, оранта и пр.

Такъв бурен растеж на производителните сили в страната беше невъзможен и немислим без голямата и брасна помощ на великия Съветски съюз. С негова помощ и с помощта на страните с народна демокрация ние ще продължим изграждането на социализма съгласно директивата за втората петилетка.

Софийският окръг, от името на който взех думата, е един от най-важните окръзи в страната във всяко отношение: политическо, икономическо, културно и пр. В Софийския окръг се произвежда повече от половината електроенергия, произвеждана в цялата страна. В Софийския окръг се намират редица електроцентрали, от работата на които зависи в същност снабдяването на промишлените предприятия и на страната с електрическа енергия. Три четвърти от каменовъгленото производство се намират в Софийския окръг. От работата на мините «Г. Димитров», «Бели бряг», «Чукурово» и «Бобов дол» до голяма степен зависи снабдяването на промишлеността и страната с въглища. В гр. София и окръга е съсредоточена голяма част от останалата тежка промишленост: машиностроителни заводи, химически заводи, мини за добиване на железни, баритни и редица други руди, дърводобив и др. В София и окръга са съсредоточени голяма част от предприятията на леката и хранителната промишленост, като обувния завод «9 септември», памукопредателницата «Ернст Телман», Пектиновия завод, «Метална индустрия», Каучуковият завод «Г. Димитров», химическите заводи «Г. Димитров» и много други предприятия в системата на леката промишленост. В гр. София и окръга са съсредоточени също така и многобройни и най-разнообразни предприятия, числящи се в системата на комуналното стопанство, които непосредствено са свързани с населението, оказват му непосредствени услуги и задоволяват неговите нужди.

Законът, който ще се приеме в настоящата извънредна сесия на Народното събрание относно стопанския план на страната за 1954 г., задължава трудещите се, организациите на Българската комунистическа партия, дружбите на Българския земеделски народен съюз, организациите на Димитровския съюз на народната младеж, профорганизациите, организациите на Отечествения фронт, народните съвети и всички технически, научни и други организации в Софийския окръг да напрегнат всичките си физически и морални сили за изпълнението на плана за 1954 г.

Преди три дни бе публикуван историческият призив на 10-те софийски предприятия, инициатори за всенародно съревнование до края на петилетката за увеличение производителността на труда и снижение себестойността на продукцията. София и Софийският окръг са длъжни да бъдат първи в това всенародно съревнование, да го издигат на все по-високо и по-

високо равнище. За успеха на това високопатриотично начинание на 10-те софийски предприятия се изисква не безконечна заседателщина, не безкрайни общи речи и фрази, а се изисква упорита, денонощна, търпелива организационна работа, организационна и още веднаж организационна работа!

Починът на 10-те софийски предприятия се подема от трудещите се в цялата страна, той става всенародно дело. Всен трудещ се разбира и вижда, че само по този път, по пътя на увеличаване производителността на труда и снижаване себестойността на продукцията е възможно и по-нататъшното снижаване цените на стоките за широко потребление.

В това всенародно движение ние, народните представители от Второ Народно събрание ще трябва да застанем в първите редици, да застанем начело на това движение, да въодушевяваме, мобилизираме и направляваме това високопатриотично движение. Със своя личен пример другарите народни представители трябва да активизират трудещите се в своите избирателни околии и да считат, че те не са изпълили дълга си като народни представители, ако в техните избирателни околии има предприятия, стопанства, учреждения и пр., които изостават от това всенародно движение. За да не изпадне в положение на срам за неизпълнен дълг, ние не бива нито минута да бъдем спокойни, когато работите не отиват добре, а трябва да се спуснем в шахтите, да отидем посред нощ в изоставашите предприятия, да помогнем, като препоръчаме главно организационни и конкретни мерки и да не останем спокойни нито една минута, докато работата не се оправи.

Подетото всенародно движение за увеличаване производителността на труда и снижаване себестойността на продукцията ще има трайни успехи, ако се спазват строго и ежедневно следните условия:

1. Най-тържливa подготовка за осигуряване работното място на работника — инструменти, материали и пр.
2. Правилно съчетаване личния интерес на работника с общественния интерес, т. е. правилно отчитане на извършената от работника работа и правилно заплащане на тази работа.
3. Непрекъсната грижа за стабилността на работната ръка и непрекъснато повишаване на квалификацията и.

Искам да кажа няколко думи по раздел «Транспорт и съобщения» в законопроекта. В точка 2 от този раздел е казано: «Оборотите на товарните вагони в железопътния транспорт се намаляват от 90 часа и 36 минути през 1953 г. на 85 часа през 1954 г., а процентът на празнопътуващите вагони от 40 на 36,6%».

Това изисква от предприятията и ведомствата извънредно много да подобрят организацията с товаренето и разтоварването на вагоните.

От друга страна това изисква Министерството на транспорта да подава вагоните най-ритмично, а не да дава вагони цяло денонощие, а след това да ги подаде наведнаж и да претендира да се плащат глоби за престой на вагони, каквато практиката сега съществува.

Софийският окръг заема първо и важно място за страната ни не само със своята индустрия. Той заема едно от първите и важни места в областта на селското стопанство. По отношение зърнените култури миналата година имаше значителни успехи в трудово-кооперативните земеделски стопанства, които дадоха по-добра реколта от получената от частните стопани. Например Елинеленска околия получи пшеница средно 240 кг на декар, Софийска — 170, Ихтиманска — 170 и т. н. Някои трудови кооперативни земеделски стопанства получиха много по-добър доход на пшеница. Така, ТКЗС в с. Бодрово, Ихтиманско, с председател Илия Александров, от площ 1251 декара получи средно на декар по 328 кг, а полеводният бригадир от същото стопанство др. Никола Георгиев — 355 кг от декар. Звено на др. Росица Атанасова от с. Житен, Софийско, от площ 80 декара получи средно на декар по 352 кг пшеница. Бригадата на Свилен Миланов от ТКЗС в с. Славовци, Софийско, от 42 декара получи средно на декар по 8400 кг кърмно цвекло. Звено на др. Пена Плачкова в ТКЗС в с. Ръждавица, Кюстендилско, получи от площ 20 декара по 4236 кг ябълки на декар. ТКЗС в с. Бобошево, Станкедимитровско, получи по 123,5 кг тютюн от декар. ТКЗС в с. Рила получи от декар 122 кг тютюн, много частни стопани в различните околии и села на Софийски окръг, които се интересуват и изпълняват агротехническите указания на органите на народните съвети, също така отбелязват не малки успехи в своята стопанска дейност. Така например частният стопанин М. Чалашков от с. Рила е получил от декар 206,2 кг тютюн.

От изброените дотук примери обаче по никой начин не бива да се прави извод и заключение, че в Софийски окръг растениевъдството е задоволително и можем да бъдем спокойни. Тъкмо обратно, горните примери ни само доказват и ни убеждават, че трябва да се вземат съответни мерки, които непременно ще дадат положителни резултати за рязко подобряване производството на зърнените и техническите култури в Софийски окръг.

Софийски окръг има извънредно благоприятни природни и други условия за развитие на най-модерно животновъдство. Ето няколко примери, които потвърждават това твърдение. През 1953 г. Софийски окръг е изнесъл в другите окръзи 2652 глави разплодници — биволе, крави, коне и др. В ТКЗС в с. Пчелин, Ихтиманско, от фуражна крава е получена през 1953 г. средна млечност 3718 литра; в ТКЗС в Душанци и Антон, Пирдопско — 2850 литра; в ТКЗС в с. Лескова кравата

Митра за दोен период е дала 7085 литра мляко; в ТКЗС в с. Душанци, Пирдопско, кравата Руска с гледач др. Радаи Рашков е дала 6375 литра мляко. От същото ТКЗС овчарите Димитър Стоянов и Стоян Стаменов са получили от овца по 2,1 кг вълна, а от отделни овце по 3,4 кг. Свиневъдката Славка Александрова от ТКЗС в с. Белица, Ихтиманско, от 7 свине-майки е получила 116 живи прасета.

Такива примери могат да се посочат още десетки и стотици. Те доказват само едно — че в Софийски окръг има всички условия за развитие на високодобивно животновъдство. Общо за окръга обаче в действителност сега животновъдството може и трябва да се характеризира като далеч неудовлетворително. Това се потвърждава от следните данни за 1953 г. Общо за окръга през 1953 г. на 1000 декара земя е имало само 49 глави едър рогат добитък, а в ТКЗС едва 22,3; овце за окръга — 226,5, а в ТКЗС — 183; свине за окръга — 42, а в ТКЗС — 12,3; птици — 47, а в ТКЗС — 29. През 1953 г. се забелязва намаляване на добитъка в окръга в сравнение с 1952 г.: говедата — с 1365 глави, бивоците — с 933, козете — с 422, овцете — с 8706, птиците — с 6530 броя.

Тия данни трябва да ни стреснат и да се вземат бързи и решителни мерки за пресичане на тази тенденция. Всичко зависи от хората и ръководителите на място. Че това е така може да се докаже със следния пример. ТКЗС в с. Сливница има не по-малко благоприятни условия за развитие на животновъдната ферма, отколкото например ТКЗС в с. Петърч. Но докато ТКЗС в с. Сливница има само 74 крави, които са дали средно през миналата година по 794 кг мляко, ТКЗС в Петърч има 174 крави със среден добив 1850 кг мляко.

Народностопанският план за 1954 г. и останалите до края на петилетната години предвиждат завои на 180 градуса по пътя на решителното увеличаване на производството на селското стопанство както в кооперативния, така и в частния сектор. Това ще направи по-богати и заможни както кооператорите, така и частните селски стопани.

Когато говорим за селското стопанство в Софийски окръг, не бива да забравяме, че както много други окръзи в страната, не малка част от територията на Софийския окръг е планинска. Процентът на планинското население от общото население на окръга е доста голям. В планинските райони засега още мъчно могат да се създадат ТКЗС.

След 9 септември битът на планинското селско население се подобри много в сравнение с това, което беше преди десетки години, когато беше изключение планинецът да пътува по железниците. Сега няма балканско село, жителите на което да не се ползват от автобусно съобщение, поща, телеграф и телефон. През време на изборите през декември миналата година в Годечка околия например поръченията за електрическо осветление, лътища, водоснабдяване, аптеки, училища, културни домове и пр. бяха на първо място.

Селското население от планинските райони смени грубата кълчишена риза, която се переше не със сапун, а с бяла глина, и я замени с фабрична памучна тъкан. Даме в най-загънатите села сред старопланинските скали, като Загъжене, Меча поляна и други села, момичетата сега ходят с елегантни чорапи и обувки, обличат се по граждански.

Десетки балкански села са електрифицирани. Построиха се много нови частни домове през последните години. Беше време, когато в планинските села домакинствата си светеха с газеничета, а захар купуваха по няколко бухки само при панахиди или за болен, но жителите и здравите захар не употребяваха. Сега обаче захарта се търси и купува от планинското население не по-малко от останалото селско и градско население.

През последните 10 години балканското население извънредно много порасна културно. Самодейни художествени колективи от младежи и септемврийчета са изградени във всички села на Годечка и други околии. Невероятно голяма е помощта от тия колективи за културното възпитание и издигане на населението, а самите колективи са резултат на активната обществена просветна дейност на учителите в селата.

Планинските села дават непрекъснат порок работна ръка за индустрията, мините, транспорта, строителството и пр. Това още продължава да става стихийно, на самоотек.

Въпреки обаче този естествен отлив на част от планинското население към промишлеността, строителството и пр. в планинските села винаги има и ще има работна сила, която не си упълнява годишното работно време.

От друга страна, като се има предвид, че планинските пространства у нас заемат голяма част от общата територия на страната, ясно е, че постепенно ние трябва да обърнем лице към планинските райони за повдигане на тяхната икономика. Да вземем един пример. В с. Гинци, Годечка околия, което добре познавам още от детинство и което носи името си Гинци от това, че хората наистина гинеха от мизерия, хранеха се с царевично брашно, купуваха от Берковска околия, с ечемичен и овесен хляб, днес в същото това село всички семейства се хранят с прекрасен бял хляб и всяка къща има свое вино от 300 до 500 литра, въпреки че и сега в това село не се ражда нито пшеница, нито прозоре. Загадката за тази промяна в живота на тия хора се крие в това, че са намерили преди няколко години един агроном, който научил населението да произвежда един особен сорт картофи.

Само че гинчани са малко недоволни от това, че литъра като международна мярка за течност го намират за много малък.

Само от това не са доволни! От литъра са доволни, но от размерите му не са доволни! (Смях)

Оказа се, че тая земя, която дотогава нищо не раждаше, сега ражда в изобилие, той род картофи, които населението обменя в Северозападна България с пшеница и прозире.

Задачата е да се изучи конкретно почвата, климатът, влагата и пр. на всеки отделен планински район, да се мобилизират усилията на самото местно население и с помощта на държавата и науката да се пристъпи към разрешаването на тоя проблем, който има важно икономическо и държавно значение.

Другари и другарки народни представители! Завършвайки моето изказване, аз искам да кажа няколко думи за снабдяването на трудещите се в Софийски окръг и специално в моята изборна околия — Годечка.

Видно е, че трудещите се в окръга през 1953 г. са консумирали повече, отколкото през 1952 г., като например захар с 15% повече, колбаси — 88%, зеленчук — 28%, памучни тъкани — 41%, обуца — 86% и т. н. Замениват се свинските пързули с обуца.

Но като се има предвид, че нуждите на населението в селата непрекъснато растат, това, което вчера се отчиташе за добро и достатъчно, днес то става недобро и недостатъчно. В Годечка околия миналата година се чувствуваше и сега се чувствава нуждата от подкови, клинци, гвоздеи, сода наустик, печки и тръби за тях и пр.

Ние сме съвсем в правото си да изискваме мрежата на Министерството на вътрешната търговия, Централният кооперативен съюз и органите на търговията при народните съвети да работят още по-гъвкаво, да изучават конкретните нужди на населението и да се стараят да ги задоволяват — нещо, което е напълно по силите им, понеже нашите стокови фондове са достатъчно големи, растат и ще растат още повече.

По магазините на нисовите търговски организации често пъти има залежали стоки, които не са типични и характерни за бита на местното население, а други стоки, които са нужни, ги няма с месеци в магазините.

На сесията на Софийския окръжен народен съвет се изнесе такъв факт: през време на изборите за настоящото Народно събрание в Елин Пелин било много мъчно да се купи 1 кг захар, а в същото време в магазините на търговските организации бил складирал 1 тон и половина тамян. (Смях) Но тъй като нито в Елинеланска околия, нито пък в цялата страна има толкова много богомолици, които за една година да могат да изкадят тон и половина тамян, трябва да се предположи, че това е било държавен резерв на Светия Синод. (Смях)

Подобни явления и всички слабости на търговските и други обслужващи населението организации ще изчезнат само когато непрекъснато плъщи по техния гръб камшикът на критиката и особено критиката на трудещите се отдолу, от селата, от малките.

Другари народни представители! Налице са всички възможности не само за изпълнение, но и далеч да се преизпълни народностопанският план за 1954 г. както в промишлеността, така и в селското стопанство и специално в животновъдството.

На 21 март т. г. бе публикувано общото въззвание на Централния комитет на Българската комунистическа партия и управителния съвет на Българския земеделски народен съюз към трудещите се селяни по изпълнение решенията на VI конгрес на Българската комунистическа партия за по-нататъшното развитие на селското стопанство.

В името на тая огромна задача, която е от пряка полза за всеки трудещ се в село и която цели да направи живота на селското население по-богат, по-културен, радостен и щастлив, трябва да се вдигнат на преден и на активна борба не само комунистите, земеделците и безпартийните, организирани в Отечествения фронт, но трябва да се отиде и при ония трудещи се селяни, които по една или друга причина стоят още настрана от Отечествения фронт, които не са могли навремето си да разберат правилно какъде отива развитието на историята и поради това да са били повече или по-малко настроени с недоверие към изпълнение програмата на Отечествения фронт. Такива неутрални селяни има в повечето от селата на Софийския окръг. Но сега, когато тая програма се превърна и превръща в живо дело, когато фактите са налице и когато народът вече почна да получава плодовете от реализирането на програмата на Комунистическата партия и на Отечествения фронт, нямаме основание да се съмняваме, че тия трудещи се, които също стоят настрана от Отечествения фронт, няма да си разберат и сега и няма да приобщат усилията си към тия на Отечествения фронт в борбата за построяване на социализма и за запазването на мира.

Другари и другарки народни представители! Предложения законопроект гласувам и поддържам с ясното съзнание, че той е напълно осъществим както за цялата страна, така и в частта му за Софийския окръг и със съзнанието, че изпълнението на плана за 1954 г. ще бъде по-малко крачка напред по пътя на подобрене на материалното и културното благосъстояние на трудещите се от градовете и селата и ще бъде голяма крачка напред в борбата за запазване на мира.

Да живее братският съюз между работническата класа и трудещите се селяни под знамето на Отечествения фронт! (Ръкопляскания) Да живее Народната република България! (Ръкопляскания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител и подпредседател на Бюрото на Народното събрание д-р Николай Георгиев.

Николай Георгиев: (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Законопроектът за държавния народностопански план за 1954 г., внесен за разглеждане в настоящата сесия на народното събрание, е израз преди всичко на миролюбивата политика на нашето народно правителство и на олагодородните усилия на нашия народ чрез мирен съзидателен труд да направи богата и щастлива своята страна. Той е изработен в съгласие с директивата на шестия конгрес на Българската комунистическа партия по втория петгодишен план за развитието на народната република България и е програма за действие на нашето правителство и на трудещите се в нашата страна през настоящата 1954 г. В него са поставени за изпълнение задачи за тази година, свързани с подема в развитието на нашата индустрия и селското стопанство, с подема в развитието на нашата страна по пътя на социализма.

Една от задачите, която лежи в основата на стопанския план за 1954 г., е осигуряването на сериозен подем на селското стопанство чрез получаване на високи и устойчиви добиви в растениевъдството и увеличаване броя на продуктивността на селскостопанските животни. За целта само държавните капиталовложения се увеличават с 58,8% в сравнение с 1953 г. Независимо от това определят се 384 000 000 лв. държавни кредити за кредитиране на капиталните вложения на трудово-кооперативните земеделски стопанства. Това е радостен за страната ни и за нашето село факт. Успоредно с развитието на индустрията с бързи темпове напредва и развитието на нашето селско стопанство.

Когато през миналите буржоазни режими са отпускани толкова средства за селското стопанство и са се полагали толкова грижи за неговото развитие, както сега, при народната власт.

Никъде и в никоя капиталистическа страна ние не можем да посочим подем в развитието на селското стопанство.

Нашите стопански планове говорят, че в развитието на селското стопанство може да има напредък и земята може да осигури на народа изобилие само когато народът в дадена страна е господар на своята съдба. Нашият народ, който държи в ръцете си своята собствена съдба, следвайки примера на Съветския съюз, упорито и с успех се бори да получи от своята земя повече изобилие. Нашето селско стопанство е в подем.

Друго е положението на селското стопанство в капиталистическите страни. Поради това, че там съдбата на народите е в ръцете на капиталистическите върхушки, селското стопанство е в упадък, ежегодно се увеличава и мизерията сред селското население.

Страни, които са били древни житници в миналото, сега са с бедно земеделие. Навремето Египет например е бил житница на Рим. Днес Египет е принуден да внася стотици хиляди тона пшеница и пшеничено брашно. Египетският фелак — беден селянин, и сега се впряга в плуга, за да обработва земята.

Намалването на добивите в земеделието както в Египет, така и във всички зависими слабо развити страни се дължи на крайно примитивната агротехника, която води след себе си изтощаване на почвата и намалване на плодородността. Европейските и американските колонизатори в тези страни, както и техните местни съюзници — феодалите и помещиците, търсят да извлекат максимално най-големи печалби от земите и от труда на работещото в тях население, без да влагат грижи за подобряване на почвите и за подобряване живота на селското население.

Упадък в селското стопанство, както и разрастване на нищетата сред селското население се отбелязва не само в колониалните и зависимите страни. Такъв упадък на селското стопанство и на влошаване положението на селяните има и в «независимите» буржоазни страни, където в миналото, в резултат на станалите буржоазно-демократични революции, голяма част от селяните се бяха снабдили със земя.

Характерен е например случаят с упадък, който е настъпил в селското стопанство на Франция и с влошаването на положението на френските селяни.

Сега във Франция с бързи темпове се извършва капиталистическа концентрация на земите и голям брой от френските селяни вече споделят участието на своите събратя от зависимите страни.

Над 40% от френските селяни са без земя, а 9/10 от обработваемата площ е във владение на едрите капиталисти. «Това е доказателство, казва Морис Торез, водачът на френската комунистическа партия, че едрият капитал унищожава безмилостно дребната селска собственост. В не едно село земята даже е станала отново собственост на бившите феодали, експроприрана от революцията през 1789 г. на маркизите и на контите, които прибавят доходите си от земите към дивидендите от своите акции в големите индустриални и финансови предприятия.»

Според данни, изнесени от д-р Валдег-Роше, депутат от френското национално събрание и директор на в. «Латер», през 1892 г. във Франция се наброявали 4 852 000 земеделски стопани с 10 до 100 декара. През 1929 г., т. е. 27 години по-късно, те са станали на 2 878 000. При преброяването през 1946 г. е отбелязано изчезването още на 879 000 дребни селски стопанства. След вклучването на Франция в плана Маршал, при който фактически господари на френската икономика станаха американските монополисти, темпото на унищожаване,

на дребните селски стопанства още повече се е засилило. Чрез редица мерки, като увеличаване на данъците, понижаване цените на селскостопанските произведения вследствие конкуренцията на внасяните от американците селскостопански стоки, отказване на кредити и пр., съществуването на дребните селски стопанства става невъзможно. Ежегодно с нови десетки хиляди дребни селски стопанства се унищожават. Американските монополисти обаче и от този темп на унищожаване на дребната селска собственост във Франция не са доволни. Те препоръчват мерки за по-нататъшното по-бързо унищожаване на дребните селски стопанства във Франция по подобие на това, което се извършва в САЩ, където от 1945 г. до 1950 г. са унищожени над 500 000 дребни фермери.

В резултат на извършваната се капиталистическа концентрация на земите във Франция и на настъпилата криза и във френското земеделско стопанство останалите без земя или с малко земя френски селяни са принудени или да останат наемни работници в едрите капиталистически земеделски стопанства с ниски надници, или да дават да обработват земя от едрите земеделски собственици с високи наеми, или пък да поемат пътя на скитничеството и да търсят в промишлените центрове работа, каквато пореди липса на квалификация и поради съществуване на безработица трудно се намира.

Не беше ли в упадък селското стопанство и у нас през време на буржоазията?

Разпокъсано, примитивно, поставено в подчинение на хищнически експлоаторски капитал, нашето селско стопанство се намираше в постоянен упадък. Голяма част от трудещите се селяни до никъде не можеха да свържат двата края. Не рядко тогава сред селяните, особено из средата на маломислените, слушахме да се приказва, че в селото хлябът не достига, а в града работа не може да се намери.

Още по-лоша щеше да бъде участта на нашия селянин, ако след Втората световна война управлението у нас останеше в ръцете на буржоазията, а страната ни в ноктите на империалистите. Стопанските кризи, които бушуват в капиталистическия свят, щяха да настъпят и у нас. Нашите дребни селски стопанства под ударите на тези кризи и на сушите, които изживяхме след войната, в голяма степен щяха да бъдат унищожени. Неминуемо и у нас щеше да настъпи капиталистическа концентрация на земите и броят на обеднелите и безимотни селяни щеше да нарастне със страшна сила. Картината за унищожаване на дребните селски стопанства по пътя на тяхната капиталистическа концентрация, която сега виждаме във Франция, в Америка и в другите капиталистически страни, щяхме да я гледаме и тук, в нашата страна. Положението на нашите трудещи се селяни нямаше да бъде по-добро от това на селяните от полуколониалните и зависими от империалистите страни.

Но така ли е сега у нас, когато нашият трудов народ, здраво сплотен в своя отечественофронтовски съюз начело с Комунистическата партия, пое съдбините си в свои собствени ръце?

Сега ние имаме разцвет в развитието на селското стопанство. Нашите трудещи се селяни, освободени от гнета на капиталистическата експлоатация, всеотдайно подпомогнати от народната власт, вдъхновено и ентузиазирани са се отдали на творчески труд сред родните полета.

От предложения тук план видяхме, че само за 1954 г. ще се извършат капитални вложения за селското стопанство 58,8% повече в сравнение с миналата година, като независимо от това за кредитиране капиталните вложения на трудовите кооперативни земеделски стопанства се определят 384 000 000 лв. С тези средства към построените досега обществени селскостопански сгради ще се построят нови 2759 сгради, от които 379 краварника, 464 телчарника, 251 свинарника, 1325 кокошарника и др. Към набавените досега трактори и комбайни в машинотракторните станции ще се доставят още 1300 трактора и 500 комбайна. Поливната площ през годината ще се увеличи близо с нови 500 000 декара. Ще се разработят нови пустеещи и необработвани досега земи, възлизащи на 300 000 декара.

Планът за 1954 г. създава условия на нашите трудещи се селяни, кооператори и частни стопани с още по-голям размах да разгнат своите творчески сили за по-нататъшния разцвет на родното селско стопанство, за повишаване добивите от растениевъдството и увеличаване броя и продуктивността на селскостопанските животни.

По-нататъшният разцвет на селското стопанство ще доведе както до повишаване снабдяването на населението и на нашата промишленост със селскостопански произведения, така и до повишаване личните доходи на самите селски стопани. Ще доведе и до по-успешно изпълнение на задачите, свързани с културното и битовото строителство на село.

От проведените досега грижи за нашата народна държава към селото и нашето селско стопанство и в резултат на трудовия подъем, настъпил сред трудещите се селяни, се стигна до високи, непознати досега добиви в растениевъдството и завинаги се разреши хлебният проблем за страната, стигна се до увеличаване площите на трайните и техническите култури, разшири се мрежата на напоителните канали, стигна се към бързо преобразяване на голяма част от нашите полета в китни плодородни градини.

Променя се и обликът на нашите села.

В по-големия си процент селските къщи са подновени и бърже се извършва тяхното културно обзавеждане.

Безводни и тънещи в мрак и пустота села преди, сега едновременно след друго се водоснабдяват, електрифицират и радиофицират. Гасте и кинематографията в селата. Наширено се подемат различни културни инициативи сред трудещите се селяни и селянки, особено сред селската младеж. По време на изборната кампания за Второто Народно Собрание нямаше село, където да не бяха дадени поръчения, свързани с повдигане културата на селото. В ония села, където няма културни домове, селяните искат в най-скоро време да започне строежът на такива домове, а там, където има културни домове, поставят се искания за тяхното по-нататъшно обзавеждане и разширяване. В с. Блатец, Сливенска околия, избирателите дадоха поръчение околията да бъде снабдена с автобус, с който да бъдат разнасяни художествени самодейни колективи — градските от града към селата, а селските — от селата към града и между отделните села. Дадоха се и поръчения за увеличаване броя на диригентите, които да подготвят и ръководят художествените самодейни колективи.

Избирателите от с. Крушаре настойчиво искат селото да бъде подпомогнато за построяването на физкултурен стадион, а пионерчетата от същото село искат гимнастическият салон на новопостроеното училище да бъде снабден с гимнастически уреди.

Това говори за нарасналите културни нужди на селото и за стремението на селяните за завоюване на по-големи културни придобивки за селото, които нужди и стремени са възникнали на основата на изграждането на нов живот в селото и на настъпилата сред самите селяни сигурност в утрешния ден.

Докато в миналото сред голяма част от трудещите се селяни се поставяше въпросът за хляб и работа, сега този въпрос не съществува. За всички трудолюбиви хора в нашата страна, в това число и за трудещите се селяни, хлябът и работата са гарантирани.

Сега родителите в селата са освободени от грижата да се стремят да закупват земя с оглед да осигурят в бъдеще поминък за своите деца. Нашият народнодемократичен строй осигурява поминък за всички граждани в страната и разкрива непознат досега разцвет за живота на бъдещите поколения.

Успехът в развитието на нашето селско стопанство и във внасянето подобрене в живота на трудещите се селяни става възможен главно поради това, че нашата народна държава създаде условия трудещите се селяни да могат да обединяват своите дребни разпокъсани стопанства в уедрени трудово-кооперативни земеделски стопанства.

Нашата страна е щастлива, че трудещите се селяни у нас възприеха идеята за коопериране на земята и за изграждане на кооперативния строй в село бърже като близка своя идея и за кратък период от време повече от половината селски стопанства се обединиха в трудови кооперативни земеделски стопанства. «Това е такова революционно преобразуване, такъв успех, се казва в доклада на др. Вълко Червенков пред Третия конгрес на Отечественния фронт, който по своето значение е равносилен на втори 9 септември в нашата страна». А това между другото говори и за нараснало политическо съзнание сред трудещите се селяни, за изградено и укрепено сред тях морално-политическо единство, за това, че те са превъзпитани в голяма степен в дух на колективизъм, на дружба и сътрудничество помежду си.

Как да си обясним наличието на това нараснало политическо съзнание сред трудещите се селяни, наличието на тяхното политическо единство, наличието на тяхното кооперативно възпитание, ако щете?

Другарят Сталин още през 1929 г., след като констатира полемия прелом сред големи, доста широки селски слоеве в полза на колхозите, обяснява, че за този прелом е благоприятствувало преди всичко развитието на кооперацията и на кооперативната общественост и че без мощното развитие на кооперацията, особено на селскостопанската кооперация, която създаде психологическата база сред селяните в полза на колхозите, не би имало онова влечение към колхозите от цели селски слоеве.

Тази оценка за ролята на развиващата се кооперативна общественост в съветското село за изграждането на колхозите напълно важи и за ролята на кооперативната общественост в нашите села, която играе за изграждането и укрепването на трудовите кооперативни земеделски стопанства, разбира се, такава кооперативна общественост, каквато е изградена при специфичните за нашата общественост политически живот условия.

Изграждането и развитието на кооперативната общественост в нашата страна има връзки с нашето минало, с миналите борби, които нашият народ е водил срещу монархофашистката власт и експлоаторската капиталистическа класа. Корените на тази общественост започват още от основаването на кооперация «Освобождение» от Българската комунистическа партия и на Кооперативната синдикална централа, основана от Българския земеделски народен съюз.

Девотоюлската монархофашистка власт разтури кооперация «Освобождение» и принуди ликвидацията на Кооперативната синдикална централа, но насаденият кооперативен дух сред народните маси, които още тогава бяха под влиянието на двете братски политически организации особено в селата, тя не можа да изкорени. И ако въобще реакцията няколко години след девотоюлския преврат чрез кървав терор и с други мерки можа да постигне известен успех в разстройване единството между ръководствата на двете организации, изградено по време на

единния фронт, то единният фронт между комунисти и земеделци в нашето кооперативно движение особено в селските кооперации остана неразбит. Селските кооперации, макар в условията на капиталистическата система да обслужваха финансовия, търговски и индустриален капитал, си останаха народни организации и изиграха огромна прогресивна роля сред широките народни маси. Те бяха основни звена, в които се обединяваха всички прогресивни демократични сили на селото — комунисти, земеделци, безпартийни, селска интелигенция — за да водят борба срещу крепителите на фашистката власт на село — кулашко-капиталистическите елементи, и да отстояват при това нашите условия икономическите интереси на трудещите се селяни. Тази борба, водена чрез кооперациите, е важен момент в миналия политико-обществен живот на село, такъв момент, в който до голяма степен се спомогна за изграждането на моралното-политическо единство между трудещите се селяни, спомогна се за развитието на кооперативната общественост и за създаване на онай психологическа база сред селяните, която сега благоприятствува за изграждането на кооперативния строй в нашите села.

Надникните в което щете кооперативно земеделско стопанство в страната. Навсякъде в тези стопанства ще срещнете комунисти и земеделци, мнозина от тях минали през огъня на юнските, септемврийските и априлските събития на 1923 г. и 1925 г., през огъня на съпротивата през 1941—1944 години. Тези комунисти и земеделци са едни от главните стожери на стопанствата. Повечето от тях са дейци на селските кооперации от миналото с жив в сърцата си кооперативен пламък, запален през това минало, спомеътът за което ги сплотява и вдъхновява в работата за укрепване на кооперативните стопанства. През 1937 г. в с. Долно Паничерево, Невозагорско, се основа младежка кооперативна група, която, макар че впоследствие беше разтурена от фашистката власт, създаде такова сцепление сред членуващите в нея младежи, запали такъв кооперативен пламък в техните сърца, че оттогава никаква сила не може да ги разедини и да угаси този пламък. По време на съпротивителното движение младежите от тази група бяха на страната на съпротивата, а плъкът вземаха активно участие в нея. Сега те са основното ръководно ядро на трудово-кооперативното земеделско стопанство и на селството. Сега в челните редици на строителите на социализма в Долно Паничерево е генерацията на бившите млади кооператори.

За насанждането на кооперативните идеи още в миналото сред голяма част от трудещите се селяни изключително благоприятствуваха изгражданят се и укрепващ в съветското село колхозен строй. Въпреки усилията на фашистката власт да затули светлината, идваща от Изток, да спре протекти полъх, идващ от страната на Съветите, това не им се удаде. Изграждащият се в Съветския съюз колхозен строй силно озонираше още тогава въздуха у нас. Словото на колхозната правда, макар през иглените уши на фашистката цензура, проникваше и до нашите села. Думата колективизация стана любима за нашите кооперативни дейци и тази дума фашистката цензура се оказа безсилна да премахне. Още тогава, когато се изграждаше колхозният строй в Съветския съюз, в душите на голяма част сред нашите трудещи се селяни почнаха да пиянат здравите и свежи кълнове на днешния изграждащ се в българското село кооперативен строй. В това отношение големи и безспорни са заслугите на Българската комунистическа партия. Макар и в миналото тогава, нейната невидима ръка се чувствуваше навсякъде в живота на кооперативните организации в страната, която насочваше дейността на кооперативните дейци и разбиваше опитите на буржоазните теоретици да внасят объркване в разбиранята на кооперативните маси по отношение на кооперацията.

Деветосептемврийската народна победа отприщи бента за широка и вестрашна кооперативна дейност на село.

На основата на единството, изградено в съвместната борба на комунисти, земеделци и безпартийни срещу монархофашистката власт и нейните крепители на село — кулашко-капиталистическите елементи, водена и чрез кооперациите, в името на делото на социализма, в съюз и сътрудничество с работническата класа, всеотдайно подпомогнати от народната държава трудещи се селяни у нас, носейки в себе си запаления вече кооперативен пламък, по примера на съветските селяни постигнаха досегашните успехи в изграждането на кооперативния строй на село, които успехи наистина са голямо щастие за нашата страна.

Сега върху основата на постигнатите досегашни успехи в индустриализацията на страната и върху основата на успехите в изграждането и укрепването на трудовите кооперативни земеделски стопанства ние имаме възможността по-бърже и с още по-сигурни стъпки да придвижим напред развитието на нашата индустрия и нашето селско стопанство, да постигнем още по-големи успехи в нашето социалистическо строителство.

Шестият конгрес на Българската комунистическа партия взема решения, които на основата на постигнатите досега успехи в строителството на социализма в България насочват развитието на страната ни с всички сили напред по пътя на социализма, към рязко издигане на материалното и културното благосъстояние на трудещите се.

Ние виждаме, че тези решения още в първите дни след конгреса почват да се претворяват в живо дело.

Извършеното на 29 март т. г. четвърто по ред значително намаление на цените на стоките за народно потребление е едно

от доказателствата, че ние решително вървим към рязко подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се.

Изпълнението на стопанския план за 1954 г. ще бъде нова решителна стъпка към изграждането на социализма и към по-напредното рязко подобряване на живота в нашата страна.

От различните показатели в плана се вижда как наделено все повече се утвърждава икономическото сътрудничество между работническата класа и трудещите се селяни, в резултат на което сътрудничество бърже и с бурни темпове расте стопанската мощ на нашата страна. В приквите за развитието на селското стопанство ние виждаме огромната помощ, която се дава за развитието на индустрията и за подобряване благосъстоянието на работническата класа, а в приквите за развитието на индустрията виждаме неизмеримата помощ, която се дава за развитието на селското стопанство и за подобряване благосъстоянието на селяните.

В миналото поради това, че у нас не се произвеждаха химически торове, нашето селско стопанство се снабдяваше с много малко количество такива торове. Сега, след като се построи и пусна в експлоатация Химическият комбинат «Сталин» и се засили производството на торове в него, снабдяването с торове на нашето селско стопанство се увеличи няколко десетки пъти повече. През 1954 г. снабдяването на нашето селско стопанство с химически торове нарасна на 103% в сравнение с 1943 г.

В миналото у нас не се произвеждаха селскостопански машини.

Сега в нашата машиностроителна индустрия се произвеждат всички селскостопански машини с изключение на тракторите и самоходните комбайни. През 1954 г. се предвижда значително увеличаване на производството на тези машини в сравнение с 1953 г. Производството на електромотори ще се увеличи с 34,4%, на тракторни култиватори — с 30,6%, на брани — повече от два пъти, на резервни части — с 21,4%.

През 1953 г. в нашата селскостопанска машиностроителна индустрия е произведен един прикачен комбайн. През 1954 г. е предвидено да се произведат 303 прикачни комбайна.

В миналото площите с технически култури и зеленчуци бяха малко. Малко бяха и площите с трайни насаждения, като оюнции градини, лозя и др. Сега с развитието на текстилната и хранителната промишленост, с развитието на електрификацията, както и с разширяване мрежата на напонтелните канали се създадоха условия за бързо увеличаване площите на тези култури. През 1954 г. повите насаждения в оюнчните градини се увеличават на 219 000 декара, на лозята — 65 000 декара, на картофите и зеленчуковите градини на 93 000 декара.

Построяването и пускането в експлоатация на Етеритовия завод способства за ускоряване темпото по водоснабдяването на селищата. Планът за 1954 г. предвижда да бъдат водоснабдени нови 92 селища, от които 90 са села.

Засилването на все по-тясното икономическо сътрудничество между работническата класа и трудещите се селяни, изразено в изпълнение на стопанските планове, затвърдява все повече политическото единство и сътрудничество между тези две основни класи. За това ни говорят редица факти. Сред нашите селяни например коренно се променя отношението към всяко онова, което представлява градът, което представлява прогресът, който носи индустрията.

В миналото голяма част от нашите селяни ненавиждаха машините, отказваха да електрифицират селищата, отблъзваха купешкото облекло, не искаха дори да се прокарват железопътни линии около селищата им. Когато се построи електрическата централа «Въча», специални агитатори ходеха из селата, за да убядават селяните да електрифицират селата си. А сега?

Исканията за електрификация, за снабдяването на селското стопанство с машини, за прокарване на нови жп. линии, за голям асортимент на индустриални стоки, за облекло и други потребности са неудържими.

Сега селяните са щастливи да видят и да се срещнат с човек от града, тъй като в негово лице виждат свой другар, свой сътрудник, който може да им помогне в нещо.

Всичко това говори, че нашите трудещи се селяни вече чувствуват и съзнават работническата класа в града като свой съюзник, като свой спасител, който единствена е в състояние да изведе селото от изостаналостта, в която го поддържаха капиталистическата класа, и да го поведе към новия и щастлив живот.

Доказателство за постигнатото сътрудничество и единство между работническата класа и трудещите се селяни и за единството между трудещите се въобще е и укрепващото се единство между комунисти и земеделци в нашата страна. Тези дни приключват оюлийските конференции на земеделските дружини в страната. Радостно е, като виждаме как нашите сдружени земеделци растат в своето политическо развитие успоредно с цялото наше обществено и политическо развитие, как растат като ревностни строители на новото кооперативно село. От докладите, които се изнесоха на конференция, от изказванията, които направиха делегатите, от отчитането работата на дружините, извършена през годината, се вижда, че единодействието и единодисплето на сдружените земеделци с комунистите по всички политически и стопански въпроси е стигнало на голяма висота. «Ние в нашето село, казва сдруженият земеделец Матю Нечев от с. Малък Поровец, Исперихско, с комунистите така се разбираме и така единно работим, че ако ни погледне човек от

страна няма да различи кой е комунист и кой е земеделец. В резултат на това единство нашето село е първенец по изпълнение на всички задачи.»

Сега съвместното възвание на Централния комитет на Българската комунистическа партия и на управителния съвет на Българския земеделски народен съюз към трудещите се селяни още повече сплотява комунисти, земеделци и безпартийни и мобилизира техните сили за работа за успешното изпълнение на всички селскостопански задачи, свързани с по-нататъшния подем на селското стопанство, за постигане на по-високи добиви в растениевъдството и за увеличаване броя и продуктивността на селскостопанските животни.

Изпълнението на държавния народностопански план за 1954 г. ще доведе до по-голям разцвет в развитието на нашето народно стопанство, до започване на работническо-селския отечественофронтовски съюз и до укрепване на селата на нашата Народна република.

Аз одобрявам внесенния законопроект за държавния народностопански план за 1954 г. и ще гласувам за него. (Ръкопляскания).

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата за изказване народната представителна др. Мария Кирилова.

Мария Кирилова: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Предложеният за разглеждане законопроект за държавния народностопански план за 1954 г. е в пълно съгласие с директивата на VI конгрес на Българската комунистическа партия до Втория петгодишен план, в който ярко са отразени грижите на партията за рязкото подобряване на жизнения урон на работническата класа, трудовите селяни и народната интелигенция.

В законопроекта се предвижда общият обем на капиталните вложения за Републиката през 1954 г. да се увеличи с 8,1% в сравнение с 1953 г., в това число за държавния сектор — с 14,6%.

За да се осигури максимално увеличение на производството на електроенергия, каменни въглища и други предмети за народно потребление, законопроектът предвижда да се увеличат капиталните вложения в промишлеността с 11,8% в сравнение с 1953 г. В това число за каменните въглища — с 90,9%, за електроенергията — с 63,1% и т. н.

Какво означава това, другари? Това означава нов мощен подем на народното стопанство. Производството на електроенергия ще нарасне с 1 милиард и 728 милиона киловатчаса чрез пускане нови производствени мощности, разширяване на ТЕЦ «Вълко Червенков», ВЕЦ «Георги Димитров» и т. н. Добивът на каменните въглища ще се увеличи с повече от 9%.

Планът за 1954 г. обезпечава в по-голям мащаб приложението на агротехнически мероприятия и чрез това — сериозен подем на селското стопанство; получаване на високи и устойчиви добиви от растениевъдството и увеличаване продуктивността на селскостопанските животни, т. е. повече селскостопански произведения за народно потребление и суровини за родната ни промишленост.

За осъществяване на тези задачи капиталовложенията в селското стопанство се увеличават с 58,8% в сравнение с 1953 г.

40% от средствата по бюджета на Народната република, предвидени за финансиране на народното стопанство, ще се изразходват за три от решаващите отрасли — тежката промишленост, електрификацията и селското стопанство.

Законопроектът предвижда значително увеличение на по-важните промишлени произведения, за да може все повече и повече да се задоволяват растящите нужди на нашия народ.

Наред с увеличаване производството на електроенергия, на каменни въглища, на разни строителни материали предвижда се производството на метали и домашни съдове да се увеличи с 47,7%, на печките — с 34,8%, на ориза — с 36,6%, на захарта — с 22% и т. н.

Успоредно с голямото нарастване на производството на стоки за народно потребление както в директивата на VI конгрес на Българската комунистическа партия, така и в плана за 1954 г. е обърнато сериозно внимание върху решителното подобряване на качеството и разнообразяването на асортимента на стоките, за да може да се задоволят повишените изисквания на нашия народ. Нашият потребител изисква от предприятията на леката и хранителната промишленост, от промишлените и кооперациите висококачествени тъкани и трикотажни изделия, обувки, научковни, порцеланови и метални изделия, мебели, качествени и от най-разнообразен асортимент хранителни продукти — месо, млечни произведения и др.

Успехите в изпълнението на плана за 1953 г. и нарастването на стоките даде възможност на партията и правителството да проведат новото, четвърто по ред, чувствително намаление на единните държавни цени на стоките за масово потребление. Това намаление е нов израз на последователната политика и грижи на партията и правителството за непрекъснатото подобряване на материално-битовото и културното положение на трудещите се. Това намаление е ново доказателство за жизнената сила на нашата народнодемократична държава.

В законопроекта се предвижда да се увеличат капиталовложенията за жилищно строителство с 38% в сравнение с 1953 г. Това означава, че нашите работници и служители ще получат през 1954 г. в сравнение с 1953 г. два и половина пъти повече нови, удобни и хигиенични жилища. Само в София ще бъдат построени над 2200 апартамента. В красиви и добре обзаве-

дени слънчеви и хигиенични жилища ще бъдат настанени нови хиляди семейства на миньори, металурзи, строители, на работници от машиностроенето, електрификацията, от Родопския минен басейн и от бързо разрастващите се крупни индустриални центрове в страната — Димитрово, Димитровград, Гаорово и др. Ще се разшири жилищното строителство и в селата.

В законопроекта се предвижда значително увеличаване на капиталовложенията за културно-битовото строителство с 50,2% повече, отколкото за 1953 г. По плана за тази година за културно-битови нужди се предвижда да бъдат изразходвани повече от 3 милиарда и 600 милиона лева. Това е убедително доказателство за непрекъснатото повишаване на жизнения урон на трудещите се.

По плана за 1954 г. ще се построят и обзавеждат нови 97 детски градини, редица пионерски домове и т. н. 42,2% от всички деца от предучилищна възраст ще се обхванат от детските градини, което ще допринесе извънредно много за облекчаване труда и грижите на майките работнички и селянки по комунистическото възпитание на подрастващото поколение, на децата и юношите, които растат под топлините грижи на партията и народното правителство.

Грижата за човека намира израз и в мероприятията на народностопанския план по здравеопазването на трудещите се. По плана за 1954 г. ще се открият нови 18 болници и здравни домове. Ще се открият в селата нови 24 участъкови болници, 54 родилни домове, 47 здравни пункта и др.

За работниците и служителите ще се открият нови 5 санаториума, 150 стола за лечебно хранене, 10 профилакториума. Броят на почиващите работници и служители в домовете на професионалните съюзи ще се увеличи от 110 000 на 150 000. Увеличаване броя на здравните заведения, на висшия и средния медицински персонал, по-добро обзавеждане на медицинските учреждения с медицински инструменти, медикаменти и други мероприятия ще доведат още повече здравните учреждения и органите на здравеопазването до народа, ще подобрят обслужването, внимателното отношение към човека, към неговите болки и нужди, ще засилят предпазните мерки против заболяванията, ще осигурят решително подобряване в здравното състояние на народа. Такива грижи за хората, които творят богатата, не полагат и не мислеха да полагат фашистките управници у нас преди 9 септември, както и управляващите кръгове в капиталистическите страни, както беше подчертано от др. Георгиев и от други другари, които се изказаха досега.

Такива грижи са присъщи само на народни правителства, на правителствата в страните с народна демокрация, чийто народи са азели съдбоите си в своите собствени ръце и уверено вървят по пътя на съветските народи.

По-нататъшното ускорено строителство на социализма изисква създаването на висококвалифициращи, културни кадри, овладели науката и техниката, кадри, способни да ръководят народното стопанство така, както изискват задачите, поставени от VI конгрес на Българската комунистическа партия. Това ще се постигне чрез разширяване мрежата от културни учреждения, предвидени в плана за тази година, а така също и чрез по-нататъшното подобряване на възпитателната работа в учебните заведения. Построяването на нови 47 училища, 10 читалищни сгради, разширяването на съществуващите у нас висши учебни заведения, мрежата от училища за трудови резерви, нови културни заведения и т. н. — това е солидна материална база за повишаване културното равнище на нашия народ.

От цифрите, дадени в предложения проектозакон за народностопанския план за 1954 г., е видно, че главната задача на Втория петгодишен план — рязкото подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се, е намерила пълно отражение в него.

Изхождайки от положението, че главният източник и най-важно средство за повишаване благосъстоянието на трудещите се е непрекъснатото увеличаване производителността на труда и снижението себестойността на продукцията, законопроектът предвижда производителността на труда през 1954 г. за републиканската промишленост да нарасне с 5,4%, а себестойността на промишлената продукция да се снижи с 4,9%.

Осъществяването на предвиданото в народностопанския план увеличение на производителността на труда и снижението себестойността на продукцията ще даде възможност на партията и правителството да продължат систематичното снижаване на цените на предметите за народно потребление, да се проведат нови мероприятия за все по-пълно задоволяване непрекъснатото растящите потребности на трудещите се от града и селото, за по-нататъшното повишаване на реалната работна заплата.

Работническата класа в нашата страна, нейните професионални съюзи са дълбоко убедени, че изпълнението на плана за 1954 г. по увеличаване производителността на труда и снижението себестойността на продукцията е единствено правилният път към народно благоденствие. Ето защо с още по-голяма жар и упоритост те ще продължат да вървят по този единствено правен път.

По фабрики и заводи, по родните поля кипи жизнерадостният творчески труд на работниците и трудещите се селяни за изпълнение на плана за 1954 г. във всички области на стопанството и културното развитие. Все повече се разгаря социалистическото съревнувание за изпълнение решенията на VI конгрес на Българската комунистическа партия, расте армията на челниците в промишлеността, транспорта, в строителството и селското стопанство. Все по-широко се прилагат новите методи на работа на

съветските и нашите първенци в производството. Расте броят на работниците, бригадите и цеховете, включени в социалистическото съревнувание за колективен стахановски труд, преминават към колективен стахановски труд цели бригади, смени, дори и предприятия.

Задачата на партийните, профсъюзните и стопанските ръководители е да организират много по-добре, отколкото това беше организирано през 1953 г., разясняването на плана и мероприятията за неговото изпълнение във всички промишлени предприятия, строителни обекти, горски стопанства, машинно-тракторни станции и държавни земеделски стопанства, да стане той достояние на всеки цех, на всеки участък, на всяка бригада. Да разясняваме задачите така, щото всеки работник да знае какво му предстои да изработи по плана за 1954 г. и какви ще бъдат резултатите от това изпълнение.

Необходимо е профсъюзните организации да подобрят своята работа и да допринесат за отстраняването на редица грешки и слабости, допускани в тяхната работа, а следствие на това и в работата на редица предприятия през 1953 г., както беше подчертано в доклада на др. Чанков. Особено сериозно се поставя този въпрос пред профорганизациите от електрификацията, строителството, земеделското и горското стопанство.

Патриотичният призив на 10-те софийски предприятия за увеличаване производителността на труда и снижение себестойността на продукцията, приемането на този призив от предприятията в цялата страна е нов показател за ентузиазма на трудещите се и за високото съзнание, с което те работят за изпълнение на плана за 1954 г. и превръщането на директивата на VI конгрес на партията в живо дело.

Задълбоченото изучаване на проблемите по производителността на труда и снижение себестойността на продукцията, насочването на работниците, инженерно-техническите работници и служителите към разкриване на нови вътрешни възможности и осигуряване на тяхното внедряване, въпросът за квалификацията на работниците, както подчерта др. Чанков, са основни задачи на стопанските, партийните и профсъюзните ръководители.

Професионалните съюзи трябва да оглавяват и насочват творческите инициативи на работниците, стахановците, инженерно-техническите работници за изпълнение на производствените планове, за по-нататъшното подобряване качеството на продукцията, за разширяване на асортимента, за намаляване на нейната себестойност, за най-пестеливо изразходване на материалите, поривото и електроенергията. Нарастващите потребности на трудещите се поставят пред професионалните съюзи и другите масови организации задачата да повишават своите изисквания към стопанските организации за срочно изпълнение на плановете за жилищно-битово строителство, с което ще допринесат да се изпълнят плановете по този важен сектор в нашето народно стопанство много по-добре, отколкото се изпълниха в 1953 г., да организират деен обществен контрол в работата на културно-битовите учреждения, в предприятията на търговията и общественото хранене. Тяхна постоянна задача е да полагат грижи за подобряване обслужването на работниците в здравните заведения, почивните домове и санаториуми.

Работническата класа, нейните професионални съюзи и напред ще вървят смело по пътя на мирното строителство на социализма, към нов подем на народното стопанство. Опрени на братската дружба и безкористната помощ на великия Съветски съюз и сътрудничеството със страните с народна демокрация във всички области на нашия стопански и културен живот, на героичния труд на нашия прекрасен народ, ние ще осигурим в близките две-три години боевия лозунг на нашата славна Българска комунистическа партия — рязко да се подобри материалното и културното положение на всички трудещи се в нашата Народна република.

Убеден съм, че проектозаконът за народностопанския план за 1954 г. е в съответствие с директивата на VI конгрес на Българската комунистическа партия по Втория петгодишен план и предлагам да се гласува в този му вид. (Ръкопляскания)

Председателстващ др. Георги Атанасов: Има думата за изказване народният представител др. Георги Павлов.

Георги Павлов: (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Предложеният план за 1954 г., както се вижда от плана и доклада, отговаря напълно на директивата на VI конгрес на партията за Втория петгодишен план.

Мероприятията, набелязани в предложения план, служат за все по-добро разрешаване на основната задача на партията и правителството — рязко подобряване бита на трудещите се в нашата страна. Това показват средствата, които се отделят, и всеотдайните грижи за производството на стоки, за широко потребление, за жилищно и културно строителство и пр.

В плана за 1954 г. има по-правилно съотношение на различните сектори на стопанството и главните усилия, средства и внимание се насочват към ония сектори, в които, въпреки безспорните успехи, съществуват и редица слабости, които тормозят стопанството. С особено задоволство посрещам народът преднина, която се дава в плана за решително подобряване живота на трудещите се, грамадните грижи за подем на селското стопанство, големият ръст на електрификацията и въглищното дело, от които сектори се обуславя ръстът и на другите сектори.

Предложеният план за 1954 г. предвижда за Хасковския окръг по-големи капиталовложения и се отделят повече сред-

ства за подобряване живота на трудещите се и за ръста на селското стопанство, което поставя пред трудещите се в окръга много по-големи задачи.

Предвижда се увеличение производството на въглища, електроенергия, азотни торове и тиселини, цемента, повече и по-доброкачествени консерви и пр. През 1954 г. ще продължи доизграждането и разширяването на двата крупни индустриални центрове в окръга — Родопският минен басейн и Димитровград.

Изключителни грижи се предвиждат за подобряване производството на памук и тютюн в окръга чрез достигане на високи добиви.

В плана за 1954 г. се предвижда все повече да се използват производствените мощности и вътрешните резерви на промишлените предприятия. Опитът на колектива на Химическия комбинат «Сталин» през 1953 г. показва, че е възможно чрез по-добро усвояване на техниката достигането на по-голямо производство на азотни торове от наличните мощности. През 1953 г. производството на азотни торове е с 51% по-голямо в сравнение с 1952 г., от които 46,6% са за сметка на по-доброто използване на производствените мощности и 4,6% са за сметка на по-добро използване на суровините.

Новите задачи, залегнали във втората година на петилетката, се базират на сериозните достижения през първата година от петилетката, което е гаранция и здрава основа за изпълнението на плана за 1954 г.

Обемът на промишлената продукция в окръга през 1953 г. се увеличи с 20% в сравнение с 1952 г., вследствие на което съотношението между тежката и леката промишленост в окръга от 66:34 през 1952 г. се измени на 55:45 през 1953 г.

Пуснатата през 1953 г. в експлоатация флюидионна фабрика в Рудозем и разширяването на цемента завода «Вулкан» даде възможност да се произведат повече руда и цемента за нашата страна, а Химическият комбинат «Сталин» даде на народното стопанство 13 700 тона азотни торове и 2300 тона тиселина върху плана.

През 1953 г. се извърши един и половина пъти по-голямо капитално строителство в сравнение с 1952 г.

Кооперативното обработване на земята в Хасковски окръг позволи да се започне въвеждането на агротехниката, в резултат на което, въпреки неблагоприятната година, бяха достигнати на редица места по-високи добиви. Така, през 1953 г. бяха произведени 2 000 000 кг тютюн в повече, отколкото през 1952 г.

Напоителните съоръжения в Хасковски окръг са удвоени през 1953 г. в сравнение с 1952 г. Докато до 9 септември 1944 г. в Хасковски окръг са наполявани 8000 декара обработваема площ, през 1953 г. бяха напоени над 50 000 декара, а с построяването на новия язовир на р. Арда през настоящата петилетка ще се наполяват 800 000 декара обработваема площ.

Значителни са успехите по подобряване бита на трудещите се в окръга през 1953 г. Застроената площ за обществения жилищен фонд се увеличи с 30 000 кв. метра в сравнение с 1952 г.

Работниците от промишлените центрове Димитровград, Кърджали, Мадан, Рудозем и др. получиха нови стъклени и хигиенични жилища. Освен това от окръжния народен съвет са изразходвани 15 400 000 лв. за жилищно и комунално-битово строителство. Бяха завършени и предадени за използване 26 културно-битови обекти.

Увеличението на производителността на труда в промишлеността, строителството и транспорта, получените високи добиви от селското стопанство, систематичното намаляние на цените на стоките за широко потребление доведе до решително увеличение на реалната заплата и доход на трудещите се, увеличението на покупателната им способност. Показателен в това отношение е фактът, че стокооборотът през 1953 г. в Хасковски окръг се е увеличил с 16% в сравнение с 1952 г., в това число на търговската мрежа с 14% и общественото хранене — с 24%.

Планът за 1954 г. предвижда широки мероприятия за подобряване бита на трудещите се в окръга. За благоустрояването на окръга ще бъдат изразходвани 11 000 000 лв. Ще се обзаведат 28 здравни заведения, ще се изградят и отворят 29 нови училища, 224 библиотеки, 73 кино-пункта, 5 музея и редица други.

От средствата на бюджета на окръжния народен съвет, които са с 22% по-големи в сравнение с 1953 г., ще се изразходват за народна просвета и култура 30% повече, за народно здраве — 22% повече, за благоустройство — 24% повече и т. н.

Само през първото тримесечие на 1954 г. трудещите се от окръга получиха в повече продукти от първа необходимост в сравнение с първото тримесечие на 1953 г., както следва: захар в повече 58%, ориз — 21%, месо — 31% и др.

Тези успехи ще се утвърдяват и разширяват чрез изпълнение на новия план.

Другари и другарки народни представители! Предложеният план за 1954 г. е нова стъпка напред в разширяване на промишлеността и по-нататъшното изграждане на Димитровград.

Предвиждат се над 120 000 000 лв. капиталовложения за промишлено, жилищно строителство и благоустрояване на града.

Чрез пускането в експлоатация на нови мощности, по-добро и по-пълно използване на наличните такива и чрез разкриване

на вътрешните резерви на промишлените предприятия ще се увеличи производството на каменни въглища с 15%, на електроенергия — с 52%, на зеленчукови консерви — с 28%, на цемент — със 150 000 тона повече в сравнение с 1953 г. и др.

Пред колективите на промишлените предприятия, които през 1953 г. увеличиха продукцията в сравнение с 1952 г. общо с 22%, от които химически торове с 51,2% и електроенергия с 20%, стои задачата да изпълнят и президиалният сегашния производствен план, да повишат производителността на труда и снижат себестойността на продукцията, като все по-широко разгърнат социалистическото съревнование, укрепват стопанската сметка в предприятието и все по-смело внедряват новите почини и методи на работа.

За подобряване бита на трудещите се в Димитровград през настоящата година ще бъдат изразходвани над 57 000 000 лв., от които за жилищно и комунално строителство 38 000 000 лв., и ще се увеличат в сравнение с миналата година средствата за народно здраве и образование. Предвижда се построяване на жилищни блокове за работниците и техните семейства, изграждане на театрална зала, училища, напрана на нови улици, трайни и паркове, изграждане на пионерски дом и редица други мероприятия за задоволяване на културно-битовите нужди за жителите на града на Димитров.

Изпълнението на плана за 1954 г. ще направи живота в Димитровград още по-сладък и радостен, въпреки че редица въпроси в изграждането на града все още няма да се решат.

Такова е в общи линии, другари и другарки, отражението на плана за 1954 г. за Хасковски окръг и Димитровград.

Ще засегна още два въпроса, залегнали в предложението план за 1954 г. — производителността на труда и снижението на себестойността на продукцията във връзка с работата на Химическия комбинат «Сталин».

В новия план се предвижда производителността на труда да се увеличи с 4,4%. Предвижда се 53% от промишлената продукция да бъде за сметка на увеличената производителност на труда. Тя зависи главно от съзнанието и трудовата активност на работническата класа, механизацията на производствения процес и квалификацията на работниците, правилната организация на труда и крепката трудова дисциплина. Нашата работническа класа не един път досега е доказвала, че съзнава, че нейното собствено благополучие зависи от ръста на производителността на труда, особено сега, когато във Втория петгодишен план се предвижда ежегодно влизането в строя на нова модерна техника.

Производственият опит, който патруга колективът на Химическия комбинат «Сталин» през 1952 и 1953 година, показва, че без увеличение на производителността на труда не могат да се постигнат сериозни успехи. През 1953 г. ние достигнахме 27% увеличение на производителността на труда в сравнение с плановата. Средната месечна изработка на един работник достигна 34 977 лв. при план 27 400 лв. Това даде веднага отражение върху работната заплата на работниците, която се увеличи с 6,6%. Тази увеличена производителност на труд не достигнахме чрез по-пълното усвояване и използване на прекрасната съветска техника, което стана възможно главно чрез провеждане на широка система на квалификация, на обучение на нашите работници.

През 1953 г. се проведеха 118 курса за квалификация с 1438 участници и 100 стахановски школи с 464 участници. По почина на знатния съветски стахановец Василий Бирюков 230 специалисти обучиха 384 по-млади и неопитни работници, в резултат на което 378 производственици повишиха разряда си. Освен това около 300 работници учат садочно в технически училища, химическия техникум, университета и общообразователните заведения, без да се откъсват от производството.

Тази година се провеждат 112 курса за квалификация, организирани за още по-задълбочено изучаване на технологическия процес.

Освен повишаване квалификацията на работниците, за увеличение на производителността на труда играе за нас не малка роля и научно-техническото нормиране. Изпълнявайки 78-то постановление на Министерския съвет, направихме 416 наблюдения и подобрихме работната на технологията в ремонтно-машинния завод, но наред с това ние допуснахме сериозни слабости, като не изучихме достатъчно методите и средствата на техническото нормиране, не взехме предвид, че освен общите принципи и методи техническото нормиране изисква при нас специална разработка. Не положихме достатъчно усилия за повишаване подготовката на нормиращите, не разработихме достатъчно материал при наблюденията.

За повишаване производителността на труда в Химкомбината сериозна роля изиграха още: подобряването на организацията и обслужване на работните места с оглед премахването на престоите по места на материали, своевременно набавяне на инструменти и приспособления и др., подобряване поддържането на машините и съоръженията в изправност с оглед използването на пълната им мощност, подобряване организацията на труда чрез правилно разпределяне на работниците по работни места, укрепването на бригадите и смените и правилното разпределяне на труда в същите, разширяването на рационализациите и отстраняването на тежките места в производството.

Ние не можем да отчетем обаче, че новите почини са обхванали всички работници в Химкомбината.

За изпълнение на поетите обязательства за увеличаване производителността на труда ние увеличихме нормите с 4%. Нашите работници се убедили от собствен опит, че само чрез увеличаване на производителността на труда може да се достигне по-нататъшно снижение на цените на стоките за широка употреба.

Увеличаването на производителността на труда ние достигнахме чрез разгръщане на партийните, профсъюзните и младежките организации и чрез широко социалистическо съревнование, като в края на 1953 г. се организира борбата за преминаване на колективна стахановска работа. При 136 стахановци през 1952 г., през 1953 г. бяха излъчени 748, а ударници от 1139 стахаха през 1953 г. 1261 и бяха излъчени 53 най-добри по професия.

Ново увеличение на производителността на труда нашият колектив ще завоюва чрез изпълнението на тази точка от директивата, с която се предвижда производството на изкуствените торове да се увеличи с 60% в сравнение с 1952 г. при използване на наличните съоръжения. Това за нас значи да издигнем нивото на нашата работа с 26—28% над проектната мощност. Тази трудна задача — да се използват по-пълно наличните мощности по примера на съветските предприятия, нашият колектив вече обсъжда и търси пътища за нейното разрешение. В редица производства и цехове е вече уточнено откъде ще дойде това увеличение, а в някои още не. Този въпрос беше разгледан при приемането на стахановския техпромфинплан. Макар и не докрай засега да сме намерили всички пътища как да достигнем това увеличение, нашият колектив е уверен и твърдо решен да разреши успешно тази задача, която Вторият петгодишен план ни поставя.

Вторият въпрос от плана, върху който искам да се спра, е въпросът за снижение себестойността на продукцията. В плана за 1954 г. се предвижда Химическият комбинат «Сталин» да произведе с наличните мощности 21% азотни торове в повече от проектната му мощност, а колективът прие и разработи своя пръв стахановски техпромфинплан, в който са набелязани мероприятия, гарантиращи преизпълнение на производствения план с 5%, увеличение на производителността на труда с 8,8% и снижение на себестойността на продукцията с 2,6% над предвиденото в плана.

Чрез непрестанно укрепване на стопанския разчет по цехове, смени и бригади се даде възможност на всеки работник и ръководител да знае пътищата за постигане снижение на себестойността, да знае за съответното производство кои са решаващите елементи за себестойността. Докато в повечето производства за нас основните елементи, които решават снижението на себестойността, са въглищата и електроенергията, то в ремонтно-машинния завод това са основните материали и трудът. Вътрешния стопански разчет ние изградихме на най-добрите постигнати от нас показатели от производствата и цеховете. Освен това чрез въвеждане на вътрешен заводски разчет се въведе строга производствена финансова дисциплина. Спазването и изпълнението на неговите показатели гарантират още в началото на всеки месец необходимото снижение.

Основна роля за снижение на себестойността играят разходните коефициенти. Ние постигнахме снижение на всички разходни коефициенти в сравнение с проектните и плановите. Аз ще се спра на два от тях, които имат за страната решаващо значение — каменните въглища и електроенергията.

Разходният коефициент по въглища за тон продукция бе снижен за 1952 г. по отношение на проектния с 258 кг, а за 1953 г. — със 713 кг. През м. януари т. г. достигнахме разходен коефициент на въглища за тон продукция по-нисък от най-ниско достигнатия през 1953 г. Това позволи да освободим за страната за 1952 и 1953 години 165 259 тона въглища.

Разходният коефициент за електроенергия на тон продукция е по-нисък от проектния през 1953 г. с 530 киловатчаса, а през януари тази година достигнахме снижение на електроенергията в тон продукция с още 206 киловатчаса.

През 1953 г. успяхме да поддържаме $\cos \varphi = 0,989$, при проект $\cos \varphi = 0,97$, от което подобрене освободихме за страната 4 200 000 киловатчаса.

Следствие на други икономии на електроенергия, които нашият колектив постигна общо през 1953 г., ние освободихме за страната 42 580 480 киловатчаса.

Сами страдайки от липсата на въглища и електроенергия през настоящата година, продължаваме борбата за икономии вследствие на преминаване през зимните месеци на един агрегат-мотор-помпа-турбина, прехвърляме товарите във вторичните подстанции от два трансформатора на един, съкращаваме някои мотори, намаляваме неоправданото по наша вина преминаване от машина на машина и др., което позволи да се достигне до ново снижение на разходните коефициенти.

Така нашият колектив се бори и за снижение на другите разходни коефициенти, като разхода на масла, който сме снижили с 30%, и др. Особено ни помага в това отношение и приложението на почина на Мария Левченко и Григорий Мухалов, от прилагането на който реализирахме през 1953 г. икономии на стойност 6 милиона лева. Наша сериозна слабост е, че този прекрасен почин прилагаме стихийно, отвреме навреме, и не се борим с формализма при неговото прилагане. Наша сериозна слабост в борбата ни за снижение себестойността е, че не сме внедрили стопанския разчет във всички смени и звена, на редица места се лутаме и не умеем да намерим начините за

прилагането му. Първичната отчетност в някои цехове поради липса на контролно-измерителни прибори и наше неумение не сме обхванали.

През 1953 г. достигнахме обръщаемост на оборотните средства 105 дни при план за обръщаемост 117 дни. В резултат на ускорената обръщаемост освободихме 4 000 000 лв. Но наред с това достижение ние не можем да ги регулираме, не познаваме добре нашите нужди от резервни части, материали и не преодоляваме навреме срещнатите трудности в това направление.

Друга наша слабост е, че не сме разгърнали борбата за рентабилност и използване по-добре на вътрешните ресурси с такава ширина, каквато е необходима за нашия завод. Въпреки че през 1953 г. Химкомбинатът стана рентабилно предприятие и даде възможност на партията и правителството да снижат с 20% цените на химическите торове, пред нас стои задачата да преодоляем чувствителни трудности в това отношение.

По нашия стахановски план, приет от колектива за 1954 г., е предвидено ново снижение на разходните норми: за каменните въглища — с 3%, за електроенергията — с 1,6%, за парата — с 5% и т. н. С тези свои обязательства нашият колектив се включва във всепародното движение за увеличаване производителността на труда и свръхпланово снижение себестойността на продукцията.

Борейни се със съществуващите наши слабости и изпълнявайки набелязаните мероприятия в стахановския план, колективът на химкомбината изпълни производствения си план за първото тримесечие на настоящата година със 106% и увеличи производителността на труда с 9,8% над предвиденото в плана.

Планът за 1954 г. поставя още по-остро задачата пред предприятията да се използват още по-добре производствените мощности и вътрешните резерви, да се работи добре по всички показатели.

Така на грижите на партията за подобряване бита на народа нашите работници отговарят с изпълнение и преизпълнение на поставените задачи в народностопанския план за 1954 г., защото все по-добре разбират, че намаление на цените на стоките, каквото беше последното, се достига толкова по-бързо, колкото по-добре се изпълняват и преизпълняват производствените планове.

Последното намаление на цените укриля и включва все по-активно трудещите се в социалистическо съревнование, чието непрекъснато разгаряне е решаващо условие за увеличаване производителността на труда.

Няма никакво съмнение, че нашият изрод ще посрещне новия план с въодушевление. Всички мерки на правителството за развитие на промишлеността, транспорта, селското стопанство и др. ентусиазират трудещите се в страната. Те виждат, че каквито и мероприятия да проведе народната власт, те отговарят на трайните интереси на трудещите се. Работниците, селяните и служащите посрещат правителствените мероприятия не само с радост, а и с решимост и с още по-голяма активност за провеждането на тези задачи на дело. Ярък показател в това отношение са постановленията на партията и правителството за подобряване бита на трудещите се, за подем на селското стопанство.

Тези крупни мероприятия раздвижиха почти всички и безспорно е по-голямото разбиране на правителствената политика, по-голямата активност и решимост да се преодолеят всички трудности за изпълнението на производствените планове. Сериозно освежаване личи по всички сектори, по-масово и по-добре се захващана селските стопани за извършване на пролетните селскостопански работи. Все повече се разгръща съревнованието в предприятията и ТКЗС.

Изключително голяма роля играят за постигане на този подем решенията на конгреса на БКП. Тяхното провеждане издига на по-високо равнище всеотдайната работа. Все повече работниците, селяните и всички трудещи се се борят за ликвидиране на съществуващите слабости и се захващат за конкретна делова работа. Много са показателите, които говорят за това. Така, през първото тримесечие на настоящата година масово се провежда изпояването на обработваемите площи. Никога досега не е имало толкова търсене на торове и не са вложени толкова хиляди тонове торове, колкото са вложени през това тримесечие, което е едно от решаващите условия за достигане през настоящата година на по-високи добиви.

Вниманието, което се обръща в плана на тютюна и памука, обнадееди нашите селски стопани. Договореността на тютюна за 1954 г. в Хасковска околия се извърши 100% и 4 дни предсрочно. С ентусиазъм се посреща предвидената в плана механизация за техническите култури.

Дават вече резултати, макар и още първоначално, мерките за развитие на животновъдството. Така, др. Петранка Кирева, краварка в ТКЗС в с. Горски извор, достигна 2816 кг мляко средно от фуражна крава за 1953 г., докато през 1952 г. е достигнала 1602 кг, а средно за цялата ферма се достигна 2406 кг на крава за 1953 г. През първото тримесечие на 1954 г. от фуражна крава се получи средна млечност 581 литра мляко, докато през първото тримесечие на 1953 г. е достигнато 524 литра мляко.

Другари и другарки народни представители! Планът за 1954 г. е реален и изпълним план. Гаранция за това са нашите успехи през първата година на втората петилетка, нерушимата и животворна българо-съветска дружба, която трудещите се в Хасковски опръг особено осезателно чувствуват при построяването на новите промишлени центрове в Димитровград и Родопския минен басейн, с получаването на новите селскостопански машини и възможността, която ни дава тази братска дружба в мир и с бързи темпове да изграждаме нашето благоденствие.

За изпълнението на величествените задачи, злегли на в плана за 1954 г., на нас ни предстои да извършим широка организационна работа, да се преодолеят многобройни трудности в ежедневието на работата. Опитът на нашия Химкомбинат ни учи, че новите заводи, бързите темпове на строителство изискват по-умело и технически квалифицирано ръководство. На нас предстои да се отърсим от слабостите в методите на работа, от склонността да вземаме много решения, да свикваме много заседания, а за работа да се захващаме, когато вече сроковете изтичат. На нас ни предстои да ликвидираме с изоставането в провеждането на мерките по подобряването на селското стопанство, с недостатъците в борбата за получаване на по-високи добиви от памука и тютюна, с разрешаване на проблема за каменните въглища и електроенергията. Сериозна помощ в това отношение са за нас решенията на VI конгрес на партията.

Забележителните успехи, постигнати през 1953 г., първата година от втората петилетка, и през първото тримесечие на настоящата година показват неотклонния подем на нашата социалистическа икономика за успешно изпълнение на основната задача на петилетката — бързо подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се.

На грижите на партията трудещите се отговарят с още по-плътност около Комунистическата партия и народното правителство с всемерно разгръщане на своите творчески сили за изпълнението на поставените задачи, което е най-сигурната гаранция за изпълнението на народностопанския план за 1954 г.

Другари и другарки народни представители! Предложеният план за 1954 г. отразява желанията и копнените на нашия народ да върви напред и да изгражда своето щастие. Той отговаря на поръчката, които нашите избиратели ни дадоха. С неговото приемане ще се създадат всички условия за нов растеж на нашата икономика, за изграждането на радостен и щастлив живот на нашия прекрасен народ. (Ръкопляскания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Другари народни представители! От името на Бюрото на Народното събрание предлагам да преустановим днешното заседание за утре, 9 април, 15 часа, с дневния ред, който днес приехме. Има ли други предложения? — Няма. Пристъпваме към гласуване.

Ония другари народни представители, които са съгласни да се прекрати сепга заседанието на Народното събрание, като следващото заседание стане утре, 9 април, 15 часа, с приетия днес дневен ред:

1. Продължаване разискванията по проектозакона за държавния народностопански план за 1954 г.

2. Освобождаване от длъжност главния прокурор на Народната република България Димитър Георгиев поради преминаване на друга работа и избор на главен прокурор на Народната Република България, моля, да вдигнат ръка. Ония, които са против това предложение? — Никой. Ония, които се въздържат? — Няма. Приема се.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 19 ч. 30 м.)

Подпредседател: Д-Р Г. АТАНАСОВ

Секретари: { В. АТ. ДИМИТРОВ
Б. ИВ. ЯКИМОВ

Стенограф: Г. ТРЪПЧЕВ